

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

Ústav translatologie

Bakalářská práce

Mikuláš Starý

Komentovaný překlad: *The Laws of Cricket* (Marylebone Cricket Club,
2003)

Commented translation: *The Laws of Cricket* (Marylebone Cricket Club,
2003)

Praha 2011

Doc. PhDr. Jiří Josek

Děkuji svému vedoucímu, Doc. PhDr. Jiřímu Joskovi, za pomoc při vypracování této práce. Děkuji také všem hráčům kriketu, kteří mi poskytli cenné rady ohledně kriketových pravidel.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Filozofická fakulta

Katedra / ústav:

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: *Mikuláš Starý*

Datum narození: 22.5.1988

Kontaktní adresa: Zborovská 24, Praha 5 Smíchov, 150 00

Obor studia / kombinace: AA/MKA

Diplomní obor: MKA

Název práce v češtině: Komentovaný překlad: The Laws of Cricket (Marylebone Cricket Club, 2003)

Název práce v angličtině: Commented translation: The Laws of Cricket (Marylebone Cricket Club, 2003)

Vedoucí práce: Doc. PhDr. Jiří Josek

Konzultant: Šárka Kühnová

Pokyny k vypracování:

Přeložte zadaný text do češtiny a přiložte komentář, ve kterém provedete překladatelskou analýzu výchozího textu. Dále popište typy překladatelských problémů, které se vyskytly v zadaném textu. Popište a zdůvodněte zvolenou metodu překladu a typy nezbytných posunů.

Doporučená literatura:

BAKER, M. *In Other Words: A coursebook on translation*. Londýn: Routledge, 1992. ISBN 0-415-03086-2

ČECHOVÁ, M. *Současná česká stylistika* 2003

HOCHÉL, B. *Preklad ako komunikácia*

KUFNEROVÁ, Z. *Překládání a čeština*. Jinočany: H&H, 1994. ISBN 80-85787-14-8

LEVÝ, J.: *Umění překlada*

NEWMARK, P. *A Textbook of Translation*. Singapur: Prentice Hall, 1988. ISBN 0-13-912593-0

NORD, CH. *Text analysis in translation: theory, methodology and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Amsterdam: Rodopi, 1991. ISBN 90-5183-311-3

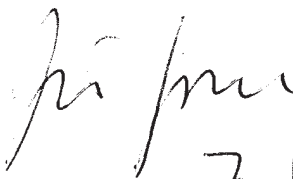
POPOVIČ, A. *Teória umeleckého prekladu*

VILIKOVSKÝ, J. *Překlad jako tvorba*

VRBOVÁ, . *Stylistika pro překladaatele*

Vedoucí práce (podpis):

Datum zadání práce:

7. 11. 2010

L.S.

Univerzita Karlova v Praze
Filozofická fakulta (13)
Studijní oddělení
Praha 1, nám. J. Palacha 2, 116 38

Vedoucí základní součásti:

Děkan:

17 / 11 / 2010

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, že jsem řádně citoval všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 23.8.2011

Abstrakt

První částí této práce je překlad úvodu, preambule, prvních 15 pravidel a příloh A a B z publikace *The Laws of Cricket*. Účelem tohoto překladu je jeho použití při hraní kriketu českými mluvčími v České republice i jinde. Kriket je však v ČR málo rozšířený a musely tak být vytvořeny některé nové české termíny. Druhá část práce se zabývá překladatelskou analýzou originálu podle Christiane Nordové z hlediska extratextových a intratextových faktorů, vytyčuje hlavní překladatelské problémy a popisuje jejich řešení, ukazuje, jaký byl postup při překladu, a vyjmenovává posuny, které v překladu nastaly.

Abstract

The first part of this thesis is a translation of the Preface, the Preamble, the first 15 Laws and Appendices A and B from *The Laws of Cricket*. The aim of this translation is that it will be used by Czech speakers while playing cricket in the Czech Republic or elsewhere. Cricket in the Czech Republic is not a widespread sport and thus several new Czech terms had to be created. The second part analyzes extratextual and intratextual factors of the original text according to Christiane Nord, describes the main translation problems and their solutions, shows the translation method and lists shifts which occurred in the translation.

Klíčová slova

Kriket, pravidla, aut, over, pálkař, rozhodčí, polař, nadhazovač, branka, kolík, špaček, pitch, směna, kapitán, sport

Keywords

Cricket, Laws, out, over, batsman, umpire, fielder, bowler, wicket, stump, bail, pitch, innings, captain, sport

Obsah

1. Úvod	9
2. Překlad	10
3. Komentář	37
3.1. Seznámení se současným stavem kriketu v ČR	37
3.2. Analýza extratextuálních a intratextuálních faktorů	38
3.2.1. Extratextuální faktory	38
3.2.2. Intratextuální faktory	41
3.3. Charakteristika výchozího textu dle funkčního stylu	46
3.3.1. Odborný styl	46
3.3.2. Právní styl	47
3.4. Typologie překladatelských problémů a jejich řešení	49
3.4.1. Odborné termíny	49
3.4.2. Velká písmena	50
3.4.3. Ekvivalent anglického <i>shall</i>	50
3.4.4. Přesnost vyjádření a styl	50
3.4.5. Míry	51
3.4.6. Interpunkce	51
3.4.7. Odkazy na části, které v práci nebyly přeloženy	52
3.5. Popis překladatelské metody	53
3.5.1. Průzkum současného českého kriketového jazyka	53
3.5.2. Prostudování originálu	53
3.5.3. Tvorba vlastního překladu	53
3.5.4. Porovnávání překladu s originálem a kontrola	54
3.6. Typologie posunů	55
3.6.1. Konstitutivní posuny	55
3.6.2. Individuální posuny	55

3.7. Závěr57
Resumé58
Bibliografie59

1. ÚVOD

Tématem této práce je překlad *Pravidel kriketu* a jeho následný komentář. Rozsah práce ovšem není tak velký, aby se do ní vešla *Pravidla* celá, a přeložen je tedy úvod, preambule, prvních patnáct pravidel a přílohy A a B, které se k těmto pravidlům vztahují. V této části publikace jsou přítomny i odkazy na části, které v této práci přeloženy nejsou, a je v něm tedy bezpředmětné hledat pravidla s vyšším číslem než 15. Do práce tyto odkazy přesto byly zahrnuty, protože tvoří neodlučitelnou součást každého pravidla a jejich vynecháním by byl pozměněn význam.

2. PŘEKLAD

Úvod

Kriket se řídí řadou Sbírek pravidel už více než 250 let. Tato pravidla se měnila nebo rozšiřovala podle doporučení dobových řídicích organizací. Od svého vzniku v roce 1787 je Marylebone Cricket Club (MCC) považován za výhradního tvůrce pravidel a všech následných změn, kterým podlehla. Klub je také držitelem světového copyrightu.

Za 250 let, po která se kriket hraje, se jeho základní pravidla skvěle osvědčila. Důvod tohoto úspěchu zcela určitě leží v samotných hráčích, kteří jsou tradičně připraveni hrát nejen podle pravidel, ale také v souladu s duchem kriketu.

MCC v roce 2000 Pravidla zrevidoval a přepsal, aby byla vhodná pro nové tisíciletí. Nejdůležitější změnou této Sbírkky pravidel bylo to, že do ní bylo začleněno pojednání o duchu kriketu a vytvořilo tak její preambuli. Zatímco v minulosti se předpokládalo, že všichni zúčastnění s implicitním duchem kriketu souhlasí a rozumí mu, MCC cítil potřebu sepsat jasné zásady, které by pomohly jedinečnost kriketu zachovat a umožnily by i v budoucnosti všem zúčastněným radovat se ze hry. Dalšími cíli úpravy textu bylo obejít se bez poznámek, zahrnout všechny body do pravidel a pokud možno odstranit nejasnosti, aby si mohli kapitáni, hráči a rozhodčí dále hru užívat, ať už hrají na jakékoli úrovni. MCC pravidla důkladně konzultoval se všemi plnoprávními členskými zeměmi Mezinárodní kriketové rady (International Cricket Council), hlavní světové kriketové organizace. Detailní konzultace probíhaly také s Asociací kriketových rozhodčích a zapisovačů (Association of Cricket Umpires and Scorers). Na úpravě pravidel se podíleli i rozhodčí a hráči z celého světa.

Tato nejnovější verze, Pravidla kriketu (Sbírka 2000, 2. vydání – 2003), zahrnuje několik změn, které se ukázaly jako nezbytné na základě zkušeností a aplikace pravidel v praxi od října roku 2000.

Důležitá data z historie pravidel:

- 1700 V této době kriket již existoval.
- 1744 Jistí „šlechtici a gentlemani“, kteří hráli na hřišti Artillery Ground v Londýně, sestavili nejstarší verzi Pravidel.
- 1755 Pravidla byla zrevidována „několika kriketovými kluby, zvláště klubem Star and Garter v Pall Mallu“.
- 1774 „Komise šlechticů a gentlemanů z Kentu, Hampshiru, Surrey, Sussexu, Middlesexu a Londýna v klubu Star and Garter“ vytvořila další zrevidovanou verzi Pravidel.
- 1786 Další revize byla vytvořena podobným sborem šlechticů a gentlemanů z Kentu, Hampshiru, Surrey, Sussexu, Middlesexu a Londýna.
- 1788 30. května byla přijata první Sbírka pravidel MCC.
- 1835 19. května MCC schválil novou Sbítku pravidel.
- 1884 Po konzultacích s kriketovými kluby po celém světě byly přijaty důležité změny a výsledná nová verze byla 21. dubna schválena na mimořádné valné hromadě MCC.
- 1947 Na mimořádné valné hromadě byla 7. května schválena nová Sbírka pravidel. Nejdůležitější změny měly za úkol ujasnit a lépe zorganizovat Pravidla a jejich interpretace. Změny ale nezahrnovaly určité jasně definované alternace, které při hře umožňovaly větší volnost. Tato potřeba vzešla z různorodosti podmínek, ve kterých se kriket hrál.
- 1979 Po pěti vydáních Sbítky z roku 1947 byla zahájena další revize. Měla za úkol odstranit určité anomálie, sjednotit různé dodatky a poznámky a ujasnit a zjednodušit znění Pravidel. Nová Sbírka pravidel byla schválena na mimořádné valné hromadě MCC 21. listopadu.
- 1992 Bylo vytvořeno druhé vydání Sbítky z roku 1980. Zahrnovalo všechny změny schválené během předešlých dvanácti let.
- 2000 3. května 2000 byla schválena nová Sbírka pravidel. Obsahovala také preambuli, která definuje ducha kriketu.

Každý rok obdrží MCC ohledně pravidel mnoho dotazů. Týkají se jak ženského, tak mužského kriketu. Pravidla se mohou změnit pouze hlasem dvoutřetinové většiny všech členů MCC na mimořádné valné hromadě. Jako uznávaný strážce pravidel byl

MCC vždy připraven odpovídat na dotazy a poskytovat interpretace za určitých jednoduchých podmínek:

- a) V případě ligového nebo závodního kriketu musí dotaz podat komise, která soutěž organizuje. V ostatních případech by dotazy měly být od zástupce kriketového klubu nebo asociace rozhodčích jménem jejich komise, případně od vedoucích školního kriketu.
- b) Případ, pro který je požadováno rozhodnutí, nesmí být pouze vymyšlen za účelem debaty, ale musí se opravdu během hry stát.
- c) Dotaz se nesmí žádným způsobem týkat sázky.

Lord's Cricket Ground

R. D. V. Knight

Londýn NW8 8QN

tajemník & výkonný ředitel MCC

8. května 2003

PRAVIDLA KRIKETU

PREAMBULE – DUCH KRIKETU

Kriket je hra, která je tak jedinečná, protože by se měla hrát nejen podle pravidel, ale měl by se dodržovat i její duch. Jakékoli jednání, které není v souladu s duchem kriketu, hru poškozuje. Dodržování ducha fair play leží z velké části na kapitánech.

1. Existují dvě pravidla, která jasně ukládají zodpovědnost za chování týmu kapitánovi.

Zodpovědnost kapitánů

Je na zodpovědnosti kapitánů, aby hra probíhala jak v duchu kriketu, tak podle jeho pravidel.

Chování hráčů

Pokud hráč neuposlechne instrukce rozhodčího, pokud slovy nebo činy kritizuje jeho rozhodnutí, pokud rozhodčím otevřeně pohrdá nebo pokud se obecně chová tak, že by mohl pošpinit jméno kriketu, dotyčný rozhodčí o tom nejdříve informuje druhého rozhodčího a poté kapitána a tomu nařídí, aby situaci vyřešil.

2. **Fair play**

Podle Pravidel jsou rozhodčí jedinými soudci toho, co je a co není fair play. Rozhodčí mohou v případě porušení fair play kdykoli zakročit a kapitán má povinnost učinit potřebné kroky k tomu, aby situaci vyřešil.

3. **Rozhodčí mají právo zakročit, pokud hráč:**

- zdržuje hru;
- poškozuje pitch;
- nebezpečně nebo nečestně nadhazuje;
- poškozuje míček;
- dělá cokoli, co považují za nespravedlivé.

4. **Hrát v duchu kriketu znamená RESPEKTOVAT:**

- protihráče;
- svého kapitána a svůj tým;
- roli rozhodčích;
- tradiční hodnoty kriketu.

5. **Je proti duchu kriketu:**

- přít se s rozhodčím slovy, činy nebo gesty;
- mluvit hrubě s protihráčem nebo rozhodčím;

- podvádět nebo se chovat nečestně, například:
 - a) apelovat na rozhodčího s vědomím, že pálkař není aut;
 - b) agresivně postupovat směrem k rozhodčímu při apelování;
 - c) pod záminkou povzbuzování svého týmu se snažit rušit protihráče slovy nebo nadměrným hlukem, např. soustavným tleskáním.

6. Násilí

Násilí na hřiště nepatří.

7. Hráči

Kapitáni a rozhodčí během kriketového zápasu společně udávají tón chování. Od každého hráče se očekává, že se bude také chovat dobře.

V kriketu mohou hráči, rozhodčí a zapisovači být kteréhokoli pohlaví a pravidla jsou stejně platná pro obě. Pro stručnost tento text používá zájmena v mužském tvaru. Pokud není výslovně řečeno jinak, všechna pravidla se mají považovat za stejně platná pro ženy a dívky i muže a chlapce.

PRAVIDLO 1 HRÁČI

1. Počet hráčů

Zápas se hraje mezi dvěma týmy. Každý se skládá z jedenácti hráčů a jeden z nich je kapitán. Zápas se může po dohodě hrát i ve více nebo méně hráčích než v jedenácti, ale v poli může vždy být maximálně jedenáct hráčů.

2. Nominace hráčů

Před losem oba kapitáni předloží písemný seznam svých hráčů jednomu z rozhodčích. Změna hráče po předložení seznamu je přípustná pouze se souhlasem druhého kapitána.

3. Kapitán

Pokud není kapitán k dispozici, jeho roli zaujme zástupce.

a) Pokud kapitán není k dispozici v době, kdy má proběhnout los, je na zodpovědnosti zástupce předat seznam hráčů a losu se zúčastnit. Viz bod 2 výše a pravidlo 12.4 (Los).

b) Po losu musí zástupce být jedním z hráčů na seznamu.

4. Zodpovědnost kapitánů

Je na zodpovědnosti kapitánů zaručit, aby hra probíhala tradičně jak v duchu kriketu, tak podle jeho pravidel. Viz Preambule – duch kriketu a pravidlo 42.1 (Fair play – zodpovědnost kapitánů).

PRAVIDLO 2 NÁHRADNÍCI A BĚŽCI; ODCHOD PÁLKAŘE NEBO POLAŘE ZE HŘIŠTĚ; PŘEDČASNÉ UKONČENÍ PÁLKAŘOVY SMĚNY; ZAČÁTEK PÁLKAŘOVY SMĚNY

1. Náhradníci a běžci

a) Pokud jsou rozhodčí přesvědčení, že některý hráč po nominaci onemocněl nebo se zranil, dovolí mu, aby

i) za něj v poli hrál náhradník;

ii) měl při pálkování běžce.

Pokud se hráč zraní nebo onemocní kdykoli po nominaci hráčů až do konce zápasu, bod a) platí bez ohledu na to, zda ke zranění nebo nemoci došlo při hře nebo mimo ni.

b) Rozhodčí mohou dovolit náhradníka pro polaře nebo běžce pro pálkaře i z jiných důvodů, které uznají za přijatelné, a to na začátku zápasu nebo kdykoli poté.

c) Hráč, který se chce přezout, převléknout atd., musí za tímto účelem odejít z hřiště a náhradník za něj během jeho absence hrát nesmí.

2. Námitky proti náhradníkům

Soupeřův kapitán nemá právo na žádné námitky proti tomu, aby v poli hrál kterýkoli náhradník, ani k tomu, kde bude tento náhradník v poli umístěn. Náhradník však nesmí hrát na pozici wicket-keepera. Viz bod 3 níže.

3. Omezení role náhradníků

Náhradník nesmí odpalovat ani nadhazovat. Nesmí hrát na pozici wicket-keepera, ani být kapitánem.

4. Hráč, kterého zastupoval náhradník

Hráč smí odpalovat, nadhazovat i chytat, i když ho dříve zastupoval náhradník.

5. Nepřítomný polař nebo polař odcházející ze hřiště

Pokud polař nenastoupí na hřiště se svým týmem na začátku zápasu nebo kdykoli poté, nebo pokud odejde ze hřiště při hře,

a) rozhodčímu musí být sdělen důvod jeho nepřítomnosti;

b) nesmí během hry nastoupit na hřiště bez svolení rozhodčího. Viz bod 6 níže. Rozhodčí toto svolení dá, jakmile to je možné;

c) pokud je nepřítomen více než 15 minut, nesmí poté nadhazovat pod podmínkou i), ii) a iii) níže, dokud není zpět na hřišti alespoň stejně dlouho dobu, jakou byl mimo něj.

i) Nepřítomnost nebo trest za nepřítomnost se nepřevádí do dalšího dne.

ii) Pokud je tým v případě follow-onu nebo kontumace v poli dvě směny za sebou, toto omezení pod podmínkou i) dále trvá i v druhé směně. Za normálních okolností se však do nové směny nepřevádí.

iii) Čas během neplánovaného přerušení se pro hráče, který po něm nastoupí na hřiště, počítá jako čas strávený na hřišti. Viz pravidlo 15.1 (Přestávka).

6. Hráč, který se na hřiště vrátí bez svolení

Pokud se hráč vrátí na hřiště v rozporu s bodem 5b) výše a dotkne se míčku, když je ve hře,

- i) míček je ihned mrtvý a rozhodčí udělí 5 trestných bodů ve prospěch týmu na pálce. Viz pravidlo 42.17 (Trestné body). Míček se nepočítá jako jeden z overu;
- ii) rozhodčí informuje druhého rozhodčího a kapitána týmu, který je v poli, o tom, proč tyto body udělil. Jakmile to je možné, informuje i kapitána týmu na pálce;
- iii) oba rozhodčí o incidentu co nejdříve informují nejvyššího představitele týmu v poli a případně i svaz, který je za zápas zodpovědný. Ten proti kapitánovi a hráči přijme taková opatření, která uzná za vhodná.

7. Běžec

Hráč, který dělá pro jednoho z pálkařů běžce, musí být členem týmu, který je na pálce, a měl by pokud možno už mít svou směnu za sebou. Musí na sobě mít stejné venkovní chrániče jako pálkař, za kterého běhá, a musí mít pátku.

8. Porušení pravidel pálkařem, který má běžce

- a) Pálkařův běžec podléhá pravidlům. Považuje se za pálkaře kromě případů, ve kterých existují zvláštní opatření pro jeho roli běžce. Viz bod 7 výše a pravidlo 19.2 (Které území patří pálkaři).
- b) Pálkař, jehož běžec jakkoli poruší pravidla, bude potrestán, jako by pravidlo porušil sám. Konkrétně bude aut, pokud je jeho běžec aut podle kteréhokoli z pravidel 33 (Sáhnutí na míček), 37 (Obstrukce v poli) nebo 38 (Run out).
- c) Když je pálkař s běžcem striker, sám podléhá pravidlům a trestům, které porušení pravidel nařizuje.

Dále, pokud je mimo svoje území, když je sražena branka na straně wicket-keepera, je vyautován podle pravidel 38 (Run out) nebo 39 (Stumped) bez ohledu na pozici non-striker a běžce. Pokud se tak stane, body, které běžec a druhý pálkař před vyautováním naběhali, se nepřipisují. Trestné body za neplatný nebo široký míček však nadále platí, stejně tak jako trestné body, jež kterýkoli tým získá, když je míček mrtvý. Viz pravidlo 42.17 (Trestné body).

- d) Když pálkař, který má běžce, není striker,
 - i) stále podléhá pravidlům 33 (Sáhnutí na míč) a 37 (Obstrukce v poli), ale jinak stojí mimo hru;

- ii) postaví se na místo, které určí rozhodčí na straně strikera tak, aby pálkař při hře nepřekážel;
- iii) pokud jakýmkoli způsobem poruší fair play, bez ohledu na bod i) výše podléhá trestům, které pravidla požadují.

9. Odchod pálkaře ze hřiště nebo předčasné ukončení jeho směny

Pálkař může svou směnu předčasně ukončit kdykoli v jejím průběhu. Rozhodčí nedovolí pokračovat ve hře, dokud nebudou informováni o důvodu, proč tak pálkař učinil.

- a) Pokud pálkař předčasně ukončí svoji směnu kvůli nemoci, zranění nebo z jakéhokoli jiného neodvratného důvodu, má právo pokračovat ve své směně pod podmínkou c) níže. Pokud tak z jakéhokoli důvodu neučiní, jeho směna se zapíše jako „Retired – not out“.
- b) Pokud pálkař předčasně ukončí svoji směnu z jakéhokoli jiného důvodu než v bodu a) výše, může ve své směně pokračovat pouze se souhlasem soupeřova kapitána. Pokud z jakéhokoli důvodu ve své směně nepokračuje, zapíše se jako „Retired – out“.
- c) Pokud pálkař ve své předčasně ukončené směně pokračuje, musí to být pouze po autu nebo po předčasném ukončení směny jiného hráče.

10. Začátek pálkařovy směny

Pálkařova směna se považuje za počatou, když pálkař poprvé vejde na hřiště, pokud zrovna není time. Směna prvních dvou pálkařů na začátku týmové směny a pálkařů, kteří přišli na hřiště při timu, začne při pokynu play.

PRAVIDLO 3 ROZHODČÍ

1. Jmenování a přítomnost

Před zápasem jsou jmenováni dva rozhodčí, každý na jeden konec pitchu, a ti s absolutní nestranností na zápas dohlíží. Rozhodčí musí být na hřišti a ohlásit se zodpovědné osobě každý den alespoň 45 minut před plánovaným začátkem hry.

2. Změna rozhodčího

Rozhodčí se s výjimkou mimořádných okolností během zápasu nesmí měnit, pokud není zraněný nebo nemocný. Pokud je změna rozhodčího nutná, náhradní rozhodčí bude pouze na straně strikera, pokud se kapitáni nedohodnou, že bude mít plnou zodpovědnost.

3. Dohoda s kapitány

Rozhodčí před losem

- a) zjistí hrací dobu a dohodnou se s kapitány
 - i) na míčcích, které se budou během zápasu používat. Viz pravidlo 5 (Míček);
 - ii) na časech, kdy budou začínat a končit přestávky na jídlo, a na časech, kdy budou přestávky na pití. Viz pravidlo 15 (Přestávky);
 - iii) na tom, kde bude pomezí hřiště a kolik bodů se bude připisovat za odpal za něj. Viz pravidlo 19 (Pomezí);
 - iv) na jakýchkoli zvláštních podmínkách, které budou mít na zápas vliv.

4. Informace pro kapitány a zapisovače

Před losem se rozhodčí dohodnou a informují oba kapitány a oba zapisovače o tom,

- i) kterými hodinami nebo hodinkami se bude během zápasu měřit čas a které budou záložní;
- ii) zda se bude jakákoli překážka na hřišti považovat za pomezí. Viz pravidlo 19 (Pomezí).

5. Branky, čáry a pomezí

Před losem i během zápasu se rozhodčí musí přesvědčit, že

- i) jsou správně postaveny branky. Viz pravidlo 8 (Branky);
- ii) jsou správně vyznačené čáry. Viz pravidlo 9 (Brankové, běhací a postranní čáry);
- iii) je pomezí v souladu s požadavky pravidla 19.2 (Vymezení pomezí a jeho označení).

6. Průběh hry, náčiní a výstroj

Před losem i během zápasu se rozhodčí musí přesvědčit, že

- a) hra probíhá přesně v souladu s pravidly;
- b) náčiní splňuje požadavky pravidel 5 (Míček) a 6 (Pálka), a také buď pravidel 8.2 (Velikost branek) a 8.3 (Špačky), nebo případně pravidla 8.4 (Dětský kriket);
- c)
 - i) nikdo z hráčů nepoužívá jinou než povolenou výstroj. Viz příloha D;
 - ii) jsou rukavice wicket-keepera v souladu s pravidlem 40.2 (Rukavice).

7. Fair play

Rozhodčí jsou jedinými soudci toho, co je a co není fair play.

8. Vhodný stav hřiště, příznivé počasí a dostatek světla

Rozhodčí mají konečné slovo při rozhodování, zda je hřiště ve vhodném stavu a zda je příznivé počasí a dostatek světla pro hru. Viz bod 9 níže a pravidlo 7.2 (Vhodný stav pitche pro hru).

9. Přerušlení hry kvůli nevhodnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla

- a)
 - i) Pojem hřiště vždy zahrnuje i pitch. Viz pravidlo 7.1 (Plocha pitch).
 - ii) Pouze pro účely tohoto pravidla a pravidla 15.9b)ii) (Přestávky na pití) mohou pálkaři na pálce v případě nutnosti zastupovat svého kapitána.
- b) Pokud se rozhodčí kdykoli shodnou na tom, že je hřiště v nevhodném stavu nebo že počasí nebo nedostatek světla znemožňuje hru, informují o tom kapitány, a pokud
 - i) se při nevhodném stavu hřiště nebo nepříznivém počasí oba kapitáni nedohodnou, že budou ve hře pokračovat nebo že začnou na začátku dne, po přerušlení nebo po přestávce hrát,
 - ii) nebo si při nedostatku světla tým na pálce nepřeje ve hře pokračovat nebo začít na začátku dne, po přerušlení nebo po přestávce hrát,hru přerušlí, nebo ji nenechají na začátku dne, po přerušlení nebo po přestávce začít.
- c)
 - i) Po rozhodnutí pokračovat ve hře při nevhodném stavu hřiště nebo při nepříznivém počasí se před následujícím tímem oba kapitáni mohou na nepříznivé podmínky u rozhodčích odvolat. Rozhodčí odvolání vyhoví pouze tehdy, když jsou podle jejich názoru podmínky, které brali v potaz při předchozím rozhodnutí, stejné nebo ještě horší.
 - ii) Po rozhodnutí pokračovat ve hře při nedostatku světla se na světlo před následujícím tímem může odvolat pouze kapitán týmu na pálce. Rozhodčí odvolání vyhoví pouze tehdy, když jsou podle jejich názoru podmínky, které brali v potaz při předchozím rozhodnutí, stejné nebo ještě horší.
- d) Pokud se rozhodčí kdykoli shodnou na tom, že je světlo, počasí nebo stav hřiště tak nevyhovující, že by evidentně mohly být nebezpečné pro kteréhokoli hráče nebo rozhodčího, a tudíž by bylo nerozumné hrát, tak bez ohledu na opatření b)i) a b)ii) výše přerušlí hru, nebo ji nenechají na začátku dne, po přerušlení nebo po přestávce začít. Rozhodnutí, jestli jsou podmínky tak špatné, aby tento krok vyžadovaly, leží pouze na rozhodčích.

To, že hřiště a míček jsou mokré a kluzké, neznamená, že se podmínky budou považovat za nebezpečné nebo nerozumné pro hru. Pokud jsou ale rozhodčí toho názoru, že je hřiště tak mokré a kluzké, že by nadhazovač mohl uklouznout, že by

se polaři nemohli volně pohybovat a že by pálkaři nemohli odpalovat nebo běhat mezi brankami, budou podmínky považovány za tak špatné, že by v nich nerozumné hrát bylo.

- e) Když dojde k přerušení hry, je na zodpovědnosti rozhodčích sledovat podmínky. Musí je kontrolovat tak často, jak je nutné, a nesmí je doprovázet žádný hráč, pořadatel, ani zástupce kteréhokoli z týmů. Jakmile se rozhodčí shodnou na tom, že jsou podmínky opět vhodné pro hru, dají hráčům pokyn pokračovat v zápase.
- f) Pokud se hraje až do domluvené přestávky, začne se po jejím skončení znovu hrát, pokud se rozhodčí neshodnou na tom, že se podmínky zhoršily natolik, že se staly nevhodnými nebo nebezpečnými. Pokud se takto shodnou, použijí postup z bodu b) nebo d) podle potřeby bez ohledu na to, jestli se před začátkem přestávky kapitáni dohodli pokračovat, nebo jestli se před ní kterýkoli z kapitánů odvolal na nepříznivé podmínky.

10. Mimořádné okolnosti

Rozhodčí mohou použít postupy z bodu 9 výše i z jiných důvodů než je stav hřiště, počasí nebo světla, pokud jsou přesvědčeni, že to mimořádné okolnosti vyžadují.

11. Umístění rozhodčích

Rozhodčí stojí na místě, ze kterého co nejlépe vidí na děj, o kterém v případě potřeby rozhodují.

S ohledem na toto pravidlo rozhodčí na straně nadhazovače stojí na místě, na kterém nepřekáží nadhazovačovi při rozběhu, ani nebrání strikerovi v rozhledu. Rozhodčí na straně strikera se může rozhodnout stát na off sidu místo na on sidu pitche, pokud o svém záměru informuje kapitána týmu v poli, strikera a druhého rozhodčího.

12. Změna strany rozhodčích

Poté, co oba týmy odehrají jednu směnu, si rozhodčí vymění strany. Viz pravidlo 14.2 (Kontumace směny).

13. Porada mezi rozhodčími

Všechny spory řeší rozhodčí. Mohou se spolu poradit, kdykoli je to nutné. Viz také pravidlo 27.6 (Porada rozhodčích).

14. Signály

a) Rozhodčí používají následující signály:

i) Signály, které se používají, když je míček ve hře:

Mrtvý míček	- opakovaně překřížit zápěstí pod pasem.
Neplatný míček;	- upažit jednu paži.
Aut	- zvednout ukazováček nad hlavu (pokud aut není, rozhodčí řekne „not out“).
Široký míček	- upažit obě paže.

ii) Když je míček mrtvý, výše uvedené signály, kromě signálu pro aut, se zopakují zapisovačům. Signály níže se ukazují pouze zapisovačům poté, co se míček stane mrtvým.

Pomezí 4	- mávat paží ze strany na stranu, skončit s paží u hrudi.
Pomezí 6	- zvednout obě ruce nad hlavu.
Bye	- zvednout otevřenou dlaň nad hlavu.
Začátek poslední hodiny	- druhou rukou ukázat na zvednuté zápěstí.
Pět trestných bodů ve prospěch týmu na pálce	- opakovaně plácnout rukou na opačné rameno.
Pět trestných bodů ve prospěch týmu v poli	- položit ruku na opačné rameno.
Leg bye	- rukou se dotknout zvednutého kolene.
Nový míček	- držet míček nad hlavou.
Vzít zpět předchozí signál	-oběma rukama se dotknout opačného ramene.
Krátký přeběh	- konečky prstů se dotknout ramene stejné ruky.

b) Rozhodčí nedovolí pokračovat ve hře, dokud mu jeden ze zapisovačů nepotvrdí, že každý jednotlivý signál viděl.

15. Správnost skóre

Je nezbytné, aby se rozhodčí a zapisovači poradili, pokud si nejsou něčím jisti. Rozhodčí se musí přesvědčit, že byl zapsán správný počet bodů, autů a případně, když

to situace vyžaduje, i počet odehraných overů. Alespoň každou přestávku kromě přestávky na pití a na konci zápasu zkontrolují, zda se jejich údaje shodují s údaji, které mají zapisovači. Viz pravidla 4.2 (Správnost skóre), 21.8 (Správnost výsledku) a 21.10 (Výsledek se nesmí měnit).

PRAVIDLO 4 ZAPISOVAČI

1. Jmenování zapisovačů

Vždy se jmenují dva zapisovači, kteří zapisují všechny body a auty a případně, když to situace vyžaduje, i počet odehraných overů.

2. Správnost skóre

Zapisovači si musí často ověřovat, zda jejich zápisy souhlasí. Alespoň každou přestávku kromě přestávky na pití a na konci zápasu zkontrolují, zda se shoduje počet bodů, autů a případně, když to situace vyžaduje, i počet odehraných overů s údaji, které mají rozhodčí. Viz pravidlo 3.15 (Správnost skóre).

3. Potvrzení signálů

Zapisovači musí přijmout všechny instrukce a signály, které jim rozhodčí dají. Musí rozhodčím potvrdit, že každý jednotlivý signál viděli.

PRAVIDLO 5 MÍČEK

1. Váha a velikost

Nový míček nesmí vážit méně než $5\frac{1}{2}$ unce / 155,9 g a více než $5\frac{3}{4}$ unce / 163 g. Obvod míčku nesmí být menší než $8\frac{13}{16}$ palce / 22,4 cm a větší než 9 palců / 22,9 cm.

2. Schválení míčků a dohled

- a) Poté, co je rozhodčí a kapitáni schválí, všechny míčky, které se během zápasu budou používat, budou před losem v držení rozhodčích a zůstanou pod jejich dohledem i během celého zápasu.
- b) Po každém autu a na začátku každé přestávky nebo přerušení si rozhodčí k sobě vezmou míček, se kterým se hraje.

3. Nový míček

Pokud před zápasem nedošlo k jiné dohodě, kapitáni mohou požadovat nový míček na začátku každé směny.

4. Nový míček ve vícedenním zápase

Ve vícedenním zápase může kapitán týmu v poli požadovat nový míček poté, co je se starým odehrán předepsaný počet overů. Ten určuje kriketový svaz dané země, ale nesmí být menší než 75 overů.

Když se začne používat nový míček, rozhodčí to pálkařům a zapisovačům sdělí příslušným signálem.

5. Ztráta nebo poškození míčku

Pokud se během hry míček ztratí nebo pokud se rozhodčí shodnou, že se v důsledku běžného používání poškodil natolik, že s ním nelze dál hrát, rozhodčí ho nahradí jiným míčkem, který má podobné opotřebení, jako měl ten předešlý, než bylo potřeba ho nahradit.

6. Parametry

Parametry popsané v bodě 1 výše platí pouze pro muže. Pro ostatní platí parametry následující:

i) Ženy

Váha: od $4 \frac{15}{16}$ unce / 140 g do $5 \frac{5}{16}$ unce / 151 g

Obvod: od $8 \frac{1}{4}$ palce / 21,0 cm do $8 \frac{7}{8}$ palce / 22,5 cm

ii) Děti – méně než 13 let

Váha: od $4 \frac{11}{16}$ unce / 133 g do $5 \frac{1}{16}$ unce / 144 g

Obvod: od $8 \frac{1}{16}$ palce / 20,5 cm do $8 \frac{11}{16}$ palce / 22,0 cm

PRAVIDLO 6 PÁLKA

1. Šířka a délka

Celková délka pálky nesmí přesáhnout 38 palců / 96,5 cm. Čepel musí být pouze ze dřeva a v nejširší části nesmí přesáhnout $4 \frac{1}{4}$ palce / 10,8 cm.

2. Krytí čepel

Čepel může být za účelem ochrany, výztuhy nebo opravy pokryta materiálem, který není tlustší než $\frac{1}{16}$ palce / 1,56 mm a u kterého není pravděpodobné, že by nepříjemně poškozoval míček.

3. Ruka nebo rukavice se počítá jako součást pálky

V těchto pravidlech

a) užití pojmu pálka vždy znamená, že ji pálkař drží v ruce;

b) se kontakt mezi míčkem a

i) buď samotnou pálkou strikera,

- ii) nebo rukou strikera, ve které drží pálku,
- iii) nebo jakoukoli částí rukavice, kterou má striker na ruce, která drží pálku,

počítá, jako by míček pálku trefil nebo se jí dotkl, případně jako by ho pálka zasáhla.

PRAVIDLO 7 PITCH

1. Plocha pitche

Pitch je obdélníkové území hřiště dlouhé 22 yardů / 20,12 m a široké 10 stop / 3,05 m. Na obou koncích je vymezené brankovými čarami a na obou stranách pomyslnými čarami, které jsou rovnoběžné s pomyslnou čarou, která spojuje středy obou prostředních kolíků, a jsou od této pomyslné čáry vzdáleny 5 stop / 1,52 m. Viz pravidla 8.1 (Šířka a postavení) a 9.2 (Branková čára).

2. Vhodný stav pitche pro hru

Rozhodčí mají konečné slovo při rozhodování, zda je pitch ve vhodném stavu pro hru. Viz pravidlo 3.8 (Vhodný stav hřiště, příznivé počasí a dostatek světla) a 3.9 (Přerušování hry kvůli nevhodnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla).

3. Výběr a příprava

Před zápasem je za výběr a přípravu pitche zodpovědná správa hřiště. Během zápasu je užívání a údržba pitche pod dohledem rozhodčích.

4. Změna pitche

Pitch se během zápasu nesmí měnit, pokud se rozhodčí nerozhodnou, že by bylo nebezpečné nebo nerozumné dále na ní hrát. I v tomto případě je potřeba, aby se změnou souhlasili oba kapitáni.

5. Pitche s jiným než travnatým povrchem

Pokud se používá pitch s jiným než travnatým povrchem, musí mít následující rozměry:

Délka – minimálně 58 stop / 17,68 m

Šířka – minimálně 6 stop / 1,83 m

Viz pravidlo 10.8 (Pitche s jiným než travnatým povrchem).

PRAVIDLO 8 BRANKY

1. Šířka a postavení

Dvě branky se postaví rovnoběžně naproti sobě ve vzdálenosti 22 yardů / 20,12 m mezi středy obou prostředních kolíků. Každá branka musí být 9 palců / 22,86 cm široká a skládá se ze tří dřevěných kolíků, na kterých leží dva dřevěné špačky. Viz příloha A.

2. Velikost kolíků

Vrcholky kolíků musí být 28 palců / 71,1 cm nad hrací plochou a musí mít kupolovitý tvar s výjimkou zářezů na špačky. Část kolíku, která je nad hrací plochou, musí mít válcovitý tvar s výjimkou kupolovitého vrcholku. Průměr každého kolíku nesmí být menší než $1 \frac{3}{8}$ palce / 3,49 cm ani větší než $1 \frac{1}{2}$ palce / 3,81 cm. Viz příloha A.

3. Špačky

- a) Když jsou špačky umístěny na vrcholcích kolíků,
 - i) nesmějí nad ně vystupovat o více než $\frac{1}{2}$ palce / 1,27 cm.
 - ii) musí se mezi ně vejít tak, aby je nevyklonily z vertikální polohy.
- b) Oba špačky musí splňovat následující parametry. Viz příloha A.

Celková délka:	$4 \frac{5}{16}$ palce / 10,95 cm
Délka válce:	$2 \frac{1}{8}$ palce / 5,40 cm
Delší konec:	$1 \frac{3}{8}$ palce / 3,49 cm
Kratší konec:	$\frac{13}{16}$ palce / 2,06 cm

4. Dětský kriket

U dětského kriketu platí stejné definice branek, ale s následujícími rozměry.

Šířka:	8 palců / 20,32 cm
Postavené pro děti do 13 let:	21 yardů / 19,20 m
Postavené pro děti do 11 let:	20 yardů / 18,29 m
Postavené pro děti do 9 let:	18 yardů / 16,46 m
Výška nad hrací plochou:	27 palců / 68,58 cm

Každý kolík

Průměr:	ne méně než $1 \frac{1}{4}$ palce / 3,18 cm ne více než $1 \frac{3}{8}$ palce / 3,49 cm
---------	--

Každý špaček

Celkem:	$3 \frac{13}{16}$ palce / 9,68 cm
Válec:	$1 \frac{13}{16}$ palce / 4,60 cm
Delší konec:	$1 \frac{1}{2}$ palce / 3,18 cm
Kratší konec:	$\frac{3}{4}$ palce / 1,91 cm

5. Hra bez špačků

Pokud je to potřeba, rozhodčí se mohou dohodnout, že se bude hrát bez špačků. Pokud tak učiní, špačky se nebudou používat ani na jednom konci. Znovu se začnou používat, jakmile jsou pro to podmínky opět příznivé. Viz pravidlo 28.4 (Hra bez špačků).

PRAVIDLO 9 BRANKOVÉ, BĚHACÍ A POSTRANNÍ ČÁRY

1. Čáry

Na každém konci pitchu se bílou barvou vyznačí brankové, běhací a postranní čáry. Jsou popsány v bodech 2, 3 a 4 níže. Viz příloha B.

2. Branková čára

Za brankovou čáru se považuje zadní okraj jejího vyznačení. Prochází středy všech tří kolíků na každém konci pitchu. Její délka je 8 stop a 8 palců / 2,64 m a kolíky jsou v jejím středu.

3. Běhací čára

Za běhací čáru se považuje zadní okraj jejího vyznačení. Je ve vzdálenosti 4 stopy / 1,22 m od brankové čáry směrem ke středu pitchu a je s ní rovnoběžná. Musí být vyznačena alespoň 6 stop / 1,83 m na každou stranu od pomyslné čáry, která spojuje středy obou prostředních kolíků, ale považuje se za nekonečnou.

4. Postranní čáry

Za postranní čáry se považují vnitřní okraje jejich vyznačení. Jsou kolmé na běhací čáru a jsou vzdálené 4 stopy a 4 palce / 1,32 m na každou stranu od pomyslné čáry, která spojuje středy obou prostředních kolíků. Každá postranní čára musí být vyznačena alespoň 8 stop / 2,44 m dozadu od běhací čáry, ale považuje se za nekonečnou.

PRAVIDLO 10 PŘÍPRAVA A ÚDRŽBA HRACÍ PLOCHY

1. Válcování

Pitch se během zápasu nesmí válcovat jindy než v případech, které povoluje bod a) a b) níže.

a) Frekvence a doba válcování

Pitch se může během zápasu na začátku každé směny kromě té první v zápase a před začátkem každého dalšího dne hry na požadavek kapitána týmu na pálce válcovat, ne však déle než 7 minut. Viz bod d) níže.

b) Válcování po zpožděném začátku hry

Pokud je začátek zápasu zpožděn poté, co byl proveden los, ale ještě nezačala první směna, kapitán týmu na pálce může nad rámec válcování, které povoluje bod a), požadovat další válcování pitche. Ani toto válcování nesmí přesáhnout 7 minut. Pokud se však rozhodčí shodnou na tom, že zpoždění nemělo na stav pitche žádný významný vliv, tento požadavek zamítnou.

c) **Výběr válce**

Pokud je k dispozici více než jeden válec, výběr je na kapitánovi týmu na pálce.

d) **Čas, kdy je dovoleno válcovat**

Povolené válcování (maximálně 7 minut) před začátkem hry kterýkoli den musí začít nejdříve 30 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem hry. Kapitán týmu na pálce však může odložit toto válcování tak, aby začalo nejpozději 10 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem hry.

e) **Nedostatek času na to, aby se dokončilo válcování**

Pokud jeden kapitán prohlásí směnu za ukončenou nebo směnu kontumuje, nebo pokud požaduje, aby soupeř hrál follow-on, a tím znemožní druhému kapitánovi, aby využil možnosti povoleného válcování (maximálně 7 minut), nebo pokud o tuto možnost druhý kapitán přijde z jakéhokoli jiného důvodu, čas, který je potřeba na dokončení válcování, se odečte z běžné hrací doby.

2. Zametání

- a) Pokud se pitch má válcovat, musí se nejdříve zamést, aby se zabránilo tomu, že by se do ní zaválcovalo nanesené smetí. Toto zametání se počítá do 7 minut, po které je dovoleno válcovat, a nesmí jej prodloužit.
- b) Z pitche se musí nanesené smetí smést během každé přestávky na jídlo, mezi směnami a na začátku každého dne hry ne dříve než 30 minut a ne později než 10 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem hry. Viz pravidlo 15.1 (Přestávka).
- c) Bez ohledu na body a) a b) výše mohou rozhodčí zametání zakázat, pokud jsou přesvědčeni, že by se tím mohla pitch poškodit.

3. Sekání trávníku

a) **Pitch**

Pitch se musí sekat každý den zápasu, v kterém se předpokládá, že se bude hrát, pokud to počasí a stav hřiště umožňuje.

b) **Zbytek hřiště**

Aby se zaručilo, že podmínky budou co nejpodobnější pro oba týmy, hřiště se musí sekat každý den zápasu, v kterém se předpokládá, že se bude hrát, pokud to počasí a stav hřiště umožňuje. Pokud není možné hřiště úplně posekat z jiných důvodů než jeho špatného stavu nebo nepříznivého počasí, správa hřiště informuje kapitány a rozhodčí o postupu, který umožní sekání během zápasu.

c) Zodpovědnost za sekání trávníku

Veškeré sekání před zápasem má na starosti správa hřiště. Veškeré další sekání se provádí pod dohledem rozhodčích.

d) Čas, kdy je dovoleno sekat

- i) Sekání pitche kterýkoli den zápasu musí být hotovo nejpozději 30 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem hry v daný den.
- ii) Sekání zbytku hřiště kterýkoli den zápasu musí být hotovo nejpozději 15 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem hry v daný den.

4. Kropení

Pitch se během zápasu kropit nesmí.

5. Obnova čar

Čáry se obnoví, kdykoli to kterýkoli z rozhodčích uzná za nutné.

6. Údržba vyšlapaných děr

Rozhodčí musí zajistit, že díry, které nadhazovači a pálkaři vyšlapou, se vyčistí a vysuší, kdykoli je to potřeba, aby bylo možné hrát. Pokud je to při vícedenních zápasech nutné, rozhodčí umožní, aby se díry, které se vytvořily v důsledku nadhazovačova rozběhu, pokryly trávou, případně aby se pro stejný účel použily rychle tvrdnoucí výplně.

7. Kluzký povrch a údržba pitche

Rozhodčí při zápase umožní hráčům použít piliny, aby tím zabránili uklouznutí, pokud se tím neničí pitch a pokud to není v rozporu s pravidlem 42 (Fair play).

8. Pitche s jiným než travnatým povrchem

Kde je potřeba, platí pravidla z bodů 1 až 7 výše.

PRAVIDLO 11 PŘIKRÝVÁNÍ PITCHE

1. Před zápasem

Před zápasem je přikrývání pitche zodpovědností správy hřiště a může podle potřeby být i celoplošné. Správa však musí umožnit kapitánům, aby si pitch prohlédli předtím,

než nominují svoje hráče, a rozhodčím, aby splnili svoje povinnosti podle pravidel 3 (Rozhodčí), 7 (Pitch), 8 (Branky), 9 (Brankové, běhací a postranní čáry) a 10 (Příprava a údržba hrací plochy).

2. Během zápasu

Během zápasu se pitch nesmí přikrýt celoplošně, pokud předpisy nestanoví jinak nebo pokud nebylo jinak dohodnuto před losem.

3. Přikrývání místa, kde se rozbíhají nadhazovači

Kdykoli je to možné, místa, kde se rozbíhají nadhazovači, se v nepříznivém počasí přikrývají, aby zůstala suchá. Pokud není domluveno celoplošné přikrývání podle bodu 2 výše, nesmí být přikryto území dále než 5 stop / 1,52 m před běhací čarou.

4. Odstranění pokrývek

- a) Pokud je po losu pitch přikryta přes noc, každý den zápasu, v kterém se předpokládá, že se bude hrát, musí být znovu odkryta co nejdříve ráno.
- b) Pokud je pitch přikryta přes den, aby se ochránila před špatným počasím, nebo pokud nepříznivé počasí posune její odkrytí na začátku dne, musí být odkryta, jakmile jsou podmínky opět příznivé.

PRAVIDLO 12 SMĚNY

1. Počet směn

- a) Zápas se skládá z jedné nebo ze dvou směn pro každý tým podle toho, jak se týmy před zápasem dohodnou.
- b) Týmy se mohou dohodnout, že kteroukoli směnu omezí časově nebo počtem overů. V případě takovéto dohody
 - i) se v zápase na jednu směnu bude vztahovat na směny obou týmů;
 - ii) se v zápase na dvě směny bude vztahovat
 - bud' na první směnu obou týmů,
 - nebo na druhou směnu obou týmů,
 - nebo na obě směny obou týmů.

2. Střídání směn

V zápase na dvě směny se na nich budou týmy střídat kromě případů z pravidla 13 (Follow-on) nebo pravidla 14.2 (Kontumace směny).

3. Dohraná směna

Směna týmu se považuje za dohranou, pokud

- a) jsou všichni jeho pálkaři aut,

- b) nebo po autu ještě zbývají míčky, ale tým již nemá další pálkaře,
- c) nebo kapitán směnu prohlásí za ukončenou,
- d) nebo kapitán směnu kontumuje,
- e) nebo v případě domluvy podle bodu 1b) výše
 - i) buď byl odehrán předepsaný počet overů,
 - ii) nebo vypršel předepsaný čas.

4. Los

Kapitáni se zúčastní losu o to, který tým půjde na směnu první, nejdříve 30 minut a nejpozději 15 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem zápasu, s ohledem na pravidlo 1.3 (Kapitán).

5. Oznámení o rozhodnutí

Kapitán týmu, který los vyhrál, musí druhému kapitánovi oznámit, zda se rozhodl jít na pátku nebo do pole, nejpozději 10 minut před plánovaným nebo posunutým začátkem zápasu. Jakmile tak učiní, své rozhodnutí již nesmí změnit.

PRAVIDLO 13 FOLLOW-ON

1. Náskok po první směně

- a) V zápase na dvě směny, který trvá pět nebo více dní, má tým, který šel na pátku jako první a vede alespoň o 200 bodů, možnost požadovat po soupeři follow-on, tedy aby šel na druhou směnu ihned po té první.
- b) Stejná možnost platí v kratších zápasech na dvě směny s těmito minimálními náskoky:
 - i) 150 bodů ve tří denním nebo čtyřdenním zápase;
 - ii) 100 bodů ve dvoudenním zápase;
 - iii) 75 bodů v jednodenním zápase.

2. Oznámení

Kapitán svoje rozhodnutí požadovat follow-on oznámí rozhodčím a druhému kapitánovi. Platí pravidlo 10.1e) (Nedostatek času na to, aby se dokončilo válcování).

3. Ztráta prvního dne

Pokud se první den vícedenního zápasu nehraje, bod 1 výše platí podle toho, kolik dní zbývá do jeho konce od faktického začátku. Pro účel tohoto pravidla platí, že se první den, v kterém se začne hrát, počítá jako celý den bez ohledu na to, v kolik hodin se tak stane.

Hra se považuje za počatou ihned poté, co po pokynu play začne první over. Viz pravidlo 22.2 (Začátek overu).

PRAVIDLO 14 PROHLÁŠENÍ SMĚNY ZA UKONČENOU A JEJÍ KONTUMACE

1. Kdy se může směna prohlásit za ukončenou

Kapitán týmu na pálce může směnu prohlásit za ukončenou kdykoli během zápasu, když je míček mrtvý.

2. Kontumace směny

Kapitán může kontumovat kteroukoli směnu svého týmu. Kontumovaná směna se počítá jako dohraná.

3. Oznámení

Kapitán svoje rozhodnutí o tom, že prohlašuje směnu za ukončenou nebo že ji kontumuje, oznámí rozhodčím a druhému kapitánovi. Platí pravidlo 10.1e) (Nedostatek času na to, aby se dokončilo válcování).

PRAVIDLO 15 PŘESTÁVKY

1. Přestávka

Za přestávky se považují:

- i) Doba mezi tím, než skončí hra jeden den a než začne den další.
- ii) Přestávky mezi směnami.
- iii) Přestávky na jídlo.
- iv) Přestávky na pití.
- v) Jakékoli další domluvené přestávky.

Všechny tyto přestávky se pro účely pravidla 2.5 (Nepřítomný polář nebo polář odcházející ze hřiště) považují za plánovaná přerušení.

2. Domluva na časech přestávek

a) Před losem

- i) se dohodne hrací doba;
- ii) s výjimkou bodu b) níže se dohodne, kdy budou začínat a končit přestávky na jídlo;
- iii) se dohodne, kdy budou začínat a končit jakékoli jiné přestávky podle bodu 1v) výše.

- b) V jednodenním zápase není potřeba, aby se dohodl konkrétní čas přestávky na svačinu. Místo toho může tato přestávka proběhnout mezi směnami.
- c) Dle pravidla 16.6 (Poslední hodina zápasu – počet overů) během poslední hodiny zápasu nesmí být žádná přestávka na pití. S ohledem na toto omezení se kapitáni a rozhodčí před losem dohodnou na časech, kdy tyto případné přestávky budou. V další dny tak učiní nejpozději 10 minut před plánovaným začátkem hry. Viz také pravidlo 3.3 (Dohoda s kapitány).

3. Délka přestávek

- a) Přestávka na oběd nebo na svačinu je dlouhá dle dohody podle bodu 2a) výše a měří se od času před přestávkou po pokyn play po ní.
- b) Přestávka mezi směnami je 10 minut od konce směny po pokyn play na začátku té další, kromě případů v bodech 4, 6 a 7 níže.

4. Zrušení přestávky mezi směnami

Kromě opatření v bodech 6 a 7 níže platí i tyto:

- a) Pokud směna skončí, když zbývá 10 nebo méně minut do konce hrací doby v daný den, již se ten den nehraje. Následující den hra začne podle plánu bez ohledu na desetiminutovou přestávku mezi směnami.
- b) Pokud kapitán prohlásí směnu svého týmu za ukončenou během přerušení hry, které trvá déle než 10 minut, začátek hry se po konci přerušení neposouvá bez ohledu na desetiminutovou přestávku mezi směnami. Ta je zahrnuta v přerušení. Platí pravidlo 10.1e) (Nedostatek času na to, aby se dokončilo válcování).
- c) Pokud kapitán prohlásí směnu svého týmu za ukončenou během kterékoli přestávky kromě přestávky na pití, tato přestávka se neprodlužuje a desetiminutová přestávka mezi směnami se počítá jako její součást. Platí pravidlo 10.1e) (Nedostatek času na to, aby se dokončilo válcování).

5. Změna domluvených časů na přestávky

Pokud se kvůli špatnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla nebo z jakéhokoli jiného důvodu zkrátí hrací doba, rozhodčí a kapitáni mohou společně zkrátit přestávku na oběd nebo na svačinu. Viz také body 6, 7 a 9c) níže.

6. Změna domluveného času přestávky na oběd

- a) Pokud skončí směna, když zbývá 10 nebo méně minut do doby, kdy má podle domluvy být oběd, přestávka je ihned. Její délka se nemění a počítá se do ní desetiminutová přestávka mezi směnami.

- b) Pokud kvůli špatnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla nebo za mimořádných okolností dojde k přerušení 10 nebo méně minut před dobou, kdy má podle domluvy být oběd, tak je přestávka bez ohledu na bod 5 výše ihned a její délka se nemění. Hra znovu začne po jejím konci, nebo jakmile jsou podmínky opět příznivé.
- c) Pokud hráči z jakéhokoli důvodu odejdou ze hřiště, když zbývá více než 10 minut do doby, kdy má podle domluvy být oběd, přestávka na oběd bude v domluvený čas, pokud se rozhodčí a kapitáni společně nedomluví, že ho změní.

7. Změna domluveného času přestávky na svačinu

- a)
 - i) Pokud skončí směna, když zbývá 30 nebo méně minut do doby, kdy má podle domluvy být svačina, přestávka je ihned. Její délka se nemění a počítá se do ní desetiminutová přestávka mezi směnami.
 - ii) Pokud zbývá 30 minut do doby, kdy má podle domluvy být svačina, a již běží přestávka mezi směnami, hra začne po této desetiminutové přestávce.
- b)
 - i) Pokud kvůli špatnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla, nebo za mimořádných okolností, dojde k přerušení 30 nebo méně minut před dobou, kdy má podle domluvy být svačina, tak pokud se
 - buď kapitáni a rozhodčí společně nedohodnou, že změní čas, kdy je svačina, jak povoluje bod 5 výše,
 - nebo pokud se kapitáni nedohodnou přestávku na svačinu přeskočit, jak povoluje bod 10 níže,
 přestávka je ihned a její délka se nemění. Hra znovu začne po jejím konci, nebo jakmile jsou podmínky opět příznivé.
 - ii) Pokud je hra již přerušena, když zbývá 30 minut do doby, kdy má podle domluvy být svačina, platí bod 5 výše.

8. Přestávka na svačinu – 9 autů

- Pokud je
 - buď již 9 autů, když zbývají 2 minuty do doby, kdy má podle domluvy být svačina,
 - nebo pokud dojde k 9. autu během těchto 2 minut nebo kdykoli později v overu, který probíhá v době, kdy má podle domluvy být svačina, včetně posledního míčku v něm,
 tak bez ohledu na opatření pravidla 16.5b) (Dokončení overu) nebude přestávka na svačinu, dokud se neodehraje over, který probíhá 30 minut po době, kdy dle domluvy svačina měla být, pokud nemusí hráči odejít ze hřiště nebo pokud směna neskončí dříve.

9. Přestávky na pití

- a) Pokud se kterýkoli den kapitáni dohodnou, že budou přestávky na pití, budou je moci využít oba týmy. Přestávky musí být co nejkratší a v žádném případě nesmí překročit 5 minut.
- b)
 - i) Pokud se kapitáni nedohodnou, že kteroukoli přestávku na pití přeskočí, bude na konci overu, který probíhá v době, na kterou byla domluvena. Pokud však dojde k autu v rozmezí 5 minut od domluveného času, přestávka je ihned. Žádný jiný způsob určování časů, kdy jsou přestávky na pití, není povolen, kromě bodu c) níže.
 - ii) Pouze pro účely bodu i) výše a pravidla 3.9a)ii) (Přerušeni hry kvůli nevhodnému stavu hřiště, nepříznivému počasí nebo nedostatku světla) mohou pálkaři na pálce v případě nutnosti zastupovat svého kapitána.
- c) Pokud skončí směna nebo pokud hráči musí z jakéhokoli důvodu odejít ze hřiště v rozmezí 30 minut od doby, na kterou je přestávka na pití domluvena, rozhodčí a kapitáni společně mohou přestávky v právě rozehrané části zápasu posunout.

10. Dohoda o přeskočení přestávky

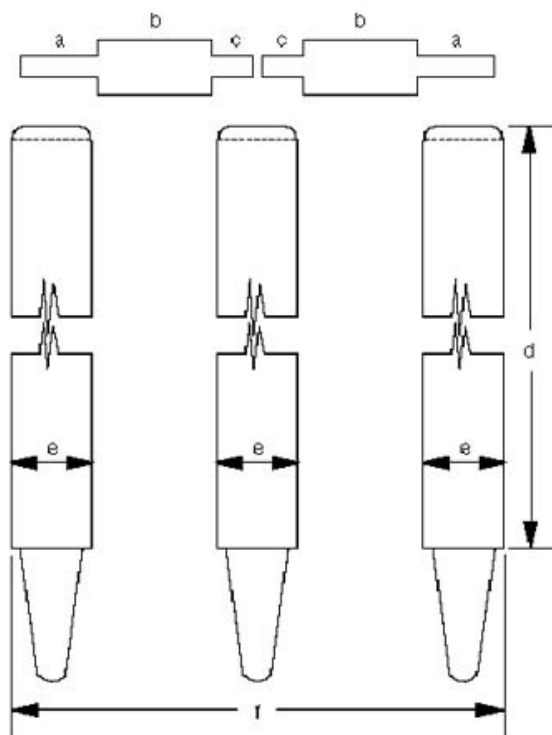
Kapitáni se kdykoli během zápasu mohou dohodnout, že přeskočí přestávku na svačinu nebo kteroukoli přestávku na pití. O takovém rozhodnutí musí informovat rozhodčí.

11. Informace pro zapisovače

Rozhodčí zajistí, aby zapisovači byli informováni o hrací době a o přestávkách, stejně tak jako o jakýchkoli změnách, které toto pravidlo povoluje.

PŘÍLOHA A

Pravidlo 8 (Branky)

Špačky

	Dospělí	Děti
Celkem	4 ⁵ / ₁₆ palce / 10,95 cm	3 ¹³ / ₁₆ palce / 9,68 cm
a =	1 ³ / ₈ palce / 3,49 cm	1 ¹ / ₂ palce / 3,18 cm
b =	2 ¹ / ₈ palce / 5,40 cm	1 ¹³ / ₁₆ palce / 4,60 cm
c =	¹³ / ₁₆ palce / 2,06 cm	³ / ₄ palce / 1,91 cm

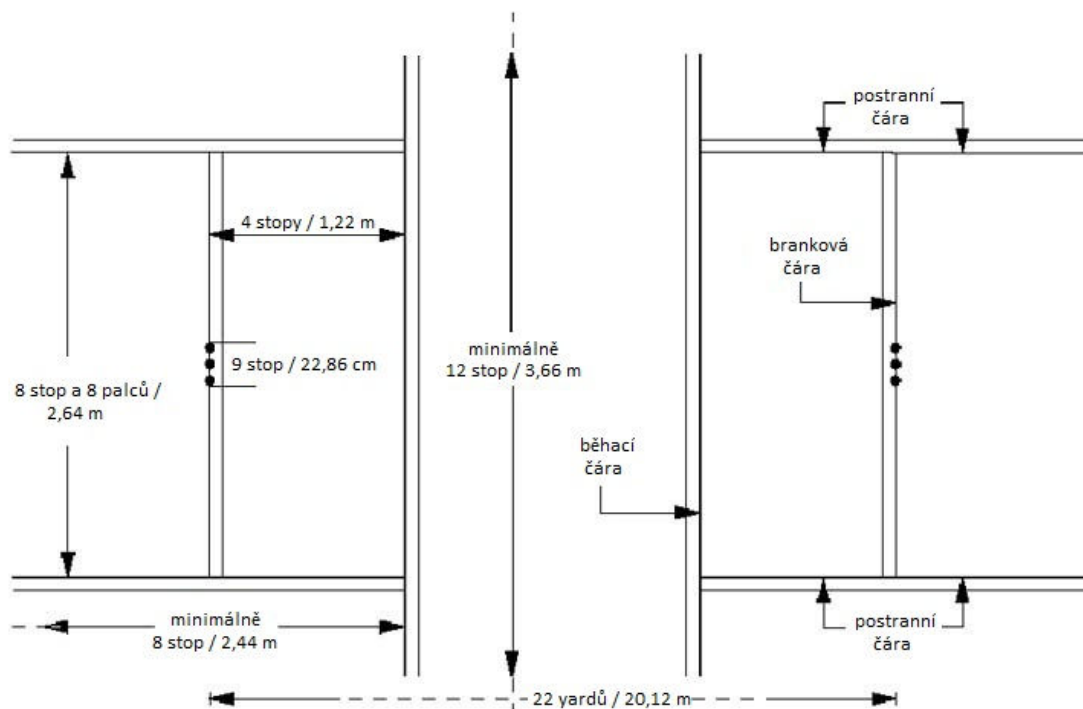
Kolíky

	Dospělí	Děti
Výška (d)	28 palců / 71,1 cm	27 palců / 68,58 cm
Průměr (e)	max. 1 ¹ / ₂ palce / 3,81 cm	1 ³ / ₈ palce / 3,49 cm
	min. 1 ³ / ₈ palce / 3,49 cm	1 ¹ / ₄ palce / 3,18 cm

Celková šířka branky (f) 9 palců / 22,86 cm 8 palců / 20,32 cm

PŘÍLOHA B

Pravidla 7 (Pitch) a 9 (Brankové, běhací a postranní čáry)

3. KOMENTÁŘ

3.1. Seznámení se současným stavem kriketu v České republice

Začátky kriketu v České republice sahají do roku 1997, kdy byl v Praze založen první klub, Prague Cricket Club.¹ Od té doby se tento sport pozvolna rozšiřuje. Dnes kriket v České republice řídí Českomoravský kriketový svaz (ČMKKS), dříve Czech Cricket Union (CCU), a ten organizuje veškeré soutěže, které se zde hrají, český národní tým a celkový rozvoj kriketu. V současné době existuje pět kriketových klubů, které se každoročně zúčastní české kriketové ligy, posledním rokem dokonce dvou. Tyto kluby se kromě několika Čechů skládají z hráčů z mnoha různých zemí od Velké Británie přes Indii a Pákistán až po Austrálii, a komunikace mezi nimi tedy samozřejmě probíhá v angličtině. Poslední dobou se však obzvláště díky snaze přilákat více českých mladých hráčů prostřednictvím výuky kriketu na některých školách počet Čechů zvyšuje a vzniká tak potřeba vyjadřovat skutečnosti dané hrou v českém jazyce. Pro další rozvoj této hry jsou nutná její pravidla v češtině.

Přestože z údajného tisíce hráčů², kteří v České republice kriket hrají, se počet těch, kteří mluví česky, zatím pohybuje maximálně v desítkách, je jasné, že pokud se kriket bude i nadále šířit, tato potřeba bude čím dál tím naléhavější. Zahraniční hráči, kteří v České republice žijí delší dobu, také čím dál častěji chtějí o kriketu mluvit česky. Dalším důvodem pro to, aby byly vytvořeny české termíny a aby v češtině existovala pravidla, je to, že se český národní tým snaží co nejvíce se obejít bez angličtiny a směřuje k tomu, aby bylo možné mluvit při kriketu a o kriketu pouze česky. I s ohledem na to ale existují termíny, které se z různých důvodů ponechávají v angličtině, a při používání v češtině se pouze skloňují. Těmi se práce bude zabývat později.

Volba textu pro překlad, který je zadáním této práce, má tedy nejen akademickou povahu. Za určitou dobu budou *Pravidla* přeložena v úplném znění a měla by být používána při hře na všech úrovních i ve všech soutěžích, které v České republice budou probíhat, i při mezinárodních turnajích, kterých se zúčastní česká reprezentace.

¹ www.cricket.cz

² www.czechcricket.cz

3.2. Analýza extratextuálních a intratextuálních faktorů

V této části se práce bude zabývat analýzou všech podstatných extratextuálních a intratextuálních faktorů podle Nordové.

3.2.1. Extratextuální faktory

Nordová mezi extratextuální faktory řadí autora nebo odesílatele a jeho záměr, příjemce, pro kterého je text určen, medium nebo kanál, který text používá, místo a čas produkce a příjmu textu, motivaci ke komunikaci a funkci textu (Nord 2005:36). Dále je nutné dodat, že tyto faktory nebudou zkoumány striktně odděleně od intratextových. Kde bude nutné, budou se dávat do souvislostí.

Autor a odesílatel textu

Autorem i odesílatelem *Pravidel kriketu* je Marylebone Cricket Club (MCC). Konkrétní jména autorů nám nejsou známa, ale je velice pravděpodobné, že se nejedná o jednu osobu, ale spíše o kolektiv autorů. Jejich jména však pro text nejsou relevantní. Naopak to, že *Pravidla* vznikla v prostředí MCC, dodává textu na věrohodnosti, protože tento klub je „považován za výhradního tvůrce Pravidel a všech následných změn“³. Od svého vzniku se stále nachází v Londýně a jeho sídlo je na světoznámém kriketovém hřišti Lord's. Založen byl v roce 1787, rok před tím, než vydal první Sbírkou pravidel, a, přestože je podřazen Mezinárodní kriketové radě (International Cricket Council – ICC), je tvorbou Pravidel trvale pověřen.⁴ Protože je MCC instituce, je bezpředmětné zabývat se kategoriemi jako např. věk, vzdělání atd., které Nordová doporučuje o autorovi nebo odesílateli zjistit.

Záměr odesílatele

Záměr odesílatele je jasně daný už samotným názvem *The Laws of Cricket*. Kombinuje se zde záměr referenční, např. při popisech velikostí hrací plochy, míčku, branek a špačků, se záměrem operativním, např. při určování, co se má za určitých okolností stát a jak se všichni zúčastnění mají chovat. Protože však tato *Pravidla* vznikla revizí předchozích verzí, je zde patrný i záměr opravit, zjednodušit,

³ The Laws of Cricket, str. 2

⁴ <http://www.lords.org/laws-and-spirit/laws-of-cricket>

zjednotnit a zaktualizovat verze předchozí, které ovšem měly záměry stejné. Tento záměr je verbalizován v samotném textu, a to v jeho úvodu.

Příjemce

Jak píše Nordová, příjemce je téměř vždy při překladatelské analýze považován za jeden z nejdůležitějších faktorů (Nord 2005:50). Pokud vyloučíme náhodného příjemce *Pravidel* a budeme se zabývat pouze příjemci, kterým je text určen, situace není nijak složitá: text je určen všem, kteří mají něco společného s hraním kriketu, ať již aktivně jako hráči, rozhodčí, zapisovači, trenéři, organizátoři, nebo pouze pasivně jako diváci, kteří ovšem chtějí kriketu porozumět do všech detailů, aby se orientovali, když se na hřišti stane nějaká méně obvyklá událost. Obecně není nijak dán jejich věk, pohlaví, vzdělání, společenské postavení, původ atd., protože kriket se hraje podle stejných pravidel na celém světě. Jejich postavení vzhledem k odesílateli je takové, že ho uznávají jako oficiálního tvůrce pravidel a jsou tedy ochotni se jimi řídit, pokud se hry účastní přímo, nebo je považovat za správná, pokud jsou diváci. K tomu je ovšem třeba dodat, že zdaleka ne všichni hráči ani jiní zúčastnění se s pravidly seznámili přímo četbou *Pravidel kriketu*.

Vzhledem k tomu, že tito příjemci kriket již do značné míry znají, je pro text příznačné, že se předpokládá znalost mnoha kriketových termínů. Přestože se text zabývá všemi aspekty hry, mnohé z nich nedefinuje dostatečně přesně na to, aby je příjemci, kteří kriket vůbec neznají nebo ho znají jenom málo, do plné míry pochopili. Jako příklad můžeme uvést pravidlo 5 – Míček: uvedeny jsou váhy a velikosti míčků pro různé věkové kategorie a pro mužský a ženský kriket, ale vůbec nejsou zmíněny materiály, ze kterých jsou vyrobeny, ani různé typy míčků pro různé formy kriketu. Text na jednu stranu zabíhá do nesmírných detailů a na druhou stranu vynechává fakta, která považuje za naprosto samozřejmá. Práce s takovými presupozicemi je však přirozená, protože četba a studium pravidel se u naprostých začátečníků nebo laiků nepředpokládá u žádného sportu. Většinou jí předchází bližší praktické seznámení s daným sportem například za asistence spoluhráčů nebo nastudováním stručnějších neoficiálních pravidel.

Příjemce zase od textu očekává, že mu jasně a jednoznačně vysvětlí veškerá pravidla a možnosti řešení jakékoli situace, která při hře může nastat. Proto také očekává, že nebude užit jazyk emocionálně zbarvený, ale jazyk věcný a neutrální.

Český příjemce *Pravidel* se v těchto ohledech neliší. Stejně jako anglicky mluvící příjemce ani on jim pravděpodobně bez předchozí znalosti kriketu plně neporozumí; dokonce to ani není cílem jejich překladu. Příjemci české verze tedy budou mít ke kriketu a k těmto *Pravidlům* z hlediska užití stejný vztah jako příjemci anglické verze.

Medium / kanál

Původní text je předkládán v písemné formě a je příjemci prezentován v malé příručce, na které je napsán odesílatel a rok, kdy byla vydána.

Místo komunikace

MCC jako odesílatel původního textu jasně ukazuje, že text byl napsán v Londýně, ale slovo Marylebone může být zavádějící. MCC se totiž v roce 1814 z Marylebonu přestěhoval a od té doby sídlí na hřišti Lord's Cricket Ground v St. John's Woodu⁵, nedaleko od místa založení. Důležitým faktem o místě komunikace však je, že *Pravidla* jsou čtena ve všech zemích, ve kterých hrají kriket anglicky mluvící hráči, včetně České republiky.

Čas komunikace

Tato Sběrka pravidel byla v angličtině vydána v roce 2003. Přesné datum, kdy se začala psát, není známo, ale v samotném textu je uvedeno, že zahrnuje změny, které bylo potřeba vyřešit od října roku 2000.

Motivace ke komunikaci

Zde je nutné rozlišit mezi motivací autora a odesílatele na jedné straně a příjemce na straně druhé. MCC v postavení autora a odesílatele má motivaci ke komunikaci dvojí. Jako první uvedme to, že původní *Pravidla* vznikla proto, aby standardizovala hru, která se do té doby hrála na různých místech rozdílně. I dnes *Pravidla* mají za úkol sjednocovat kriket po celém světě, a tudíž se za motivaci může považovat snaha o to, aby byla všude používána stejná měřítka a aby se tudíž mohla lépe a spravedlivě srovnat hra jednotlivých týmů. Jako druhý bod motivace MCC k sepsání a vydání této sbírky je, že předešlá *Pravidla* začínala být zastaralá a bylo potřeba ji opravit a zpřesnit. Příjemce vstupuje do komunikačního procesu proto, že

⁵ <http://www.lords.org/history/mcc-history/>

potřebuje získat informace, a to může být buď pouze ze zájmu, nebo proto, že došlo k nějakému sporu během hry a je potřeba ho vyřešit.

Motivace pro překlad je ovšem poněkud jiná. Jak již bylo nastíněno v kapitole 1, pokud se kriket v České republice bude dále rozrůstat a pokud tak bude přibývat více Čechů, kteří ho budou hrát, vznikne tak potřeba *Pravidel* v českém jazyce. O motivaci kvůli nutným opravám u prvního překladu samozřejmě nemůže být řeč.

Funkce textu

Na základě všech extratextuálních faktorů, které jsou v této kapitole vyjmenovány, obzvláště pak ze samotného názvu textu, lze vyvodit, že jeho funkcí je udávat pravidla a řídit to, jak se kriket hraje, podobně jako zákon. Po následné analýze intratextových faktorů uvidíme, že *Pravidla* mají se zákony mnoho společných znaků.

3.2.2. Intratextuální faktory

Nordová mezi intratextuální faktory řadí téma, obsah, presupozice, kompozici, non-verbální složku, slovní zásobu, větnou strukturu a suprasegmentální prvky (Nord 2005:81). V této části se jimi bude práce zabývat.

Téma

Zpočátku je nutno zmínit, že celý text je tematicky koherentní a celý se zabývá pravidly kriketu. Pouze úvod se jimi nezabývá přímo, ale poukazuje na motivaci pro úpravu původního textu a pro vypracování tohoto nového vydání. Dále jsou již rozebírána jednotlivá pravidla, a můžeme tedy říct, že tématem textu jsou pravidla kriketu. To naprosto odpovídá očekávání, které je vytvořeno extratextovou analýzou, a je to dáno už od první věty v úvodu. Přestože kriket je sport specifický pro Británii a její bývalé kolonie, pro účel překladu *Pravidel*, která jsou určena jeho hráčům, nelze toto téma označit jako patřící výhradně do kultur těchto zemí.

Obsah

Obsah textu je přehledně členěn na kapitoly, body a čísla. Každá kapitola se zabývá jedním aspektem hry a kapitoly na sebe poměrně logicky navazují podle „okruhů“ hry: na začátku jsou popsáni všichni účastníci zápasu a jejich funkce a kompetence, dále je vyjmenováno a blíže určeno náčiní, které je ke hře potřeba, poté je

popsáno hřiště a jeho údržba a v poslední překládané části se vysvětluje, jak probíhá samotná hra. Textové koheze je nejčastěji dosahováno opakováním za účelem přesnosti a jednoznačnosti, ale také četnými odkazy na jiná pravidla nebo body v rámci jednoho pravidla, a to jak anaforicky na něco již dříve vysvětleného, tak kataforicky. Je tomu tak proto, že ne vždy jsou *Pravidla* čtena v celém znění, ale studuje se pouze to, které je předmětem nějakého sporu nebo nejasnosti.

Konotativní význam je v textu silně potlačen. Už samotná motivace k sepsání *Pravidel* i k jejich čtení určuje, že se příjemce pohybuje v oblasti, kde má na mysli velice konkrétní situaci a tudíž i konkrétní denotativní význam slov a frází. To je také spojeno s tím, že vnitřní situace textu by měla do co největší míry korespondovat s vnější situací a tím v podstatě konotativní význam pokud možno eliminovat.

Presupozice

Nordová píše, že pro poznání presupozic je potřeba určit, ke které kultuře text náleží (Nord 2005:97). Jak jsme již ukázali, *Pravidla kriketu* nelze jednoznačně přiřadit ke konkrétní kultuře, protože dnes se kriket hraje již téměř všude na světě a patří tedy do jisté míry do mnoha kultur. *Pravidla* bychom tedy mohli označit jako patřící do „světa kriketu“, který by měl být všude identický. Přestože se tedy v tomto ohledu může určení presupozic zdát těžší, nakonec se ukáže, že tato mezikulturnost nebo mnohokulturnost situaci zjednodušuje, protože ve všech zemích a kulturách předpokládá stejnou míru znalostí o kriketu.

Jako presupozice můžeme chápat i očekávání odesílatele vůči příjemci, která byla ukázána na příkladu materiálu míčku, o kterém se *Pravidla* nijak nezmiňují. Takovýchto presupozic je ovšem v textu mnoho a pro jejich vyčerpávající vyjmenování by bylo potřeba velice detailně popsat, jak se kriket hraje a jaké jsou jeho nepsané konvence, ale za použití méně technických popisů. Pro ilustraci uvedeme několik příkladů presupozic:

- V kratších formách kriketu se používá bílý míček a hráči mají barevné oblečení, zatímco v delších formách je míček červený a hráči jsou oblečeni v bílém.

- To, že jsou všichni pálkaři aut (viz pravidlo 12.3a) znamená, že jsou aut všichni kromě jednoho. Na pálce vždy musí být dva pálkaři, striker a non-striker.
- Hřiště je většinou oválovitého tvaru o poloměru 50 m nebo více.

Výchozí text zároveň neobsahuje žádné redundance, které by se v cílovém jazyce daly považovat za dané a které by se mohly vypustit. Pokud dochází k opakování, je to naopak z důvodu přesnosti a jednoznačnosti, což preskriptivní text, kterým pravidla jsou, vyžaduje.

Zde je nutno uvést, že samotný fakt, že v části originálu, která byla přeložena, není určitý fakt vysvětlen, automaticky neznámá, že se jedná o presupozici. Pravidla v této práci nebyla přeložena celá a některé tyto nejasnosti mohou být vysvětleny dále v textu.

Kompozice textu

Výchozí text je nezávislý: není součástí žádného většího celku. Tato *Sbírka* je také první, která neobsahuje žádné vnitřní texty jako např. poznámky. Její formální makrostruktura je striktně rozčleněna na pravidla a jejich body číslované arabskými číslicemi, písmeny a římskými číslicemi. Každý z těchto bodů je dlouhý maximálně jeden odstavec, což umožňuje vnitřní odkazy a snadnou orientaci v textu a také to usnadňuje metatextovou komunikaci tím, že lze explicitně říct, kterou část textu má mluvčí na mysli. Funkční makrostruktura je naopak velice strohá. Kromě toho, že má úvod, není text žádným způsobem hierarchicky rozčleněn na začátek a konec a jedná se spíše o výčet s popisy. Jediný rys, který by se mohl chápat jako jakési funkční dělení, je to, že za sebou následují pravidla týkající se stejného „okruhu“ a ty do určité míry korespondují s tím, jak za sebou mohou následovat v reálném zápase.

Při zkoumání textu z hlediska formální mikrostruktury zjišťujeme, že jsou zastoupeny jak věty jednoduché, které popisují funkce hráčů, rozhodčích, zapisovačů a dalších, tak souvětí, která tyto funkce dále rozvíjejí. Nejčastěji se vyskytují vedlejší věty podmínkové a účelové. Funkčně je mikrostruktura členěna podle logických vztahů mezi jednotlivými tvrzeními a to nejčastěji různými zpřesněními. Téma a réma na sebe v textu navazuje a v každém pravidle je přítomné i téma průběžné, které je dáno jeho názvem.

Nonverbální složka

Tím, jak je text rozdělen do kapitol a bodů, jsme se již zabývali. Co se týče neverbální složky komunikace, v našem případě grafického zpracování textu, nadpisy každého pravidla jsou tištěny velkými písmeny a tučně a nadpisy každého číslovaného bodu pouze tučně. Před preambulí a před prvním pravidlem je po jednom odstavci kurzívou, aby se od těchto částí odlišily.

Nejdůležitější nonverbální složkou jsou však přílohy, které jsou připojené na konci. Část, která byla v této práci přeložena, odkazuje na přílohy A a B a obě jsou i na konci tohoto překladu. Jedná se o diagramy, jejichž pomocí je snadnější si představit popisované parametry v pravidlech 7, 8 a 9. Obzvláště pravidlo 9 se po přečtení textu zdá velice složité, ale diagram ukazuje opak.

Slovní zásoba

Slovní zásoba textu závisí na extratextuálních i intratextuálních faktorech. Náš text samozřejmě používá slovní zásobu, která se týká kriketu, ne všechny termíny však existují pouze v něm, např. *interval, mowing, lunch, ball, wicket, stump* atd. V kontextu kriketu však nabývají zcela konkrétního pojmového významu. Jejich použití je dáno extratextuálně – příjemce potřebuje, aby mu text pomohl porozumět situaci nebo ji vyřešit, a ten se mu to snaží umožnit – a intratextuálně – samotným tématem a obsahem. Tato slovní zásoba není nijak originální, spíše naopak využívá takových slov, která příjemce ze svých zkušeností již zná, rozumí jim, a může si je tedy dát do souvislostí, které správné pochopení *Pravidel* vyžaduje.

Pokud zkoumáme slovesa, všimneme si, že v souladu s názvem *The Laws of Cricket* jsou využívána taková, která se běžně vyskytují v britských právních textech. Mezi ně patří hlavně modální slovesa *shall* a *may*, která se objevují téměř v každém bodu každého pravidla. Z toho je patrný odesílatelův záměr, aby byl text vnímán jako autoritativní, a zároveň se tím splňuje očekávání, které mohl příjemce z obálky knihy, tedy extratextově, vyvodit. Nordová uvádí, že právní dokumenty jsou charakterizovány archaickou slovní zásobou (Nord 2005:116), to se ale našeho textu (snad kromě zmíněného *shall*) netýká, a v tom tedy mohou být očekávání příjemce ohledně slovní zásoby do jisté míry porušena.

Větná struktura

Větnou strukturou se práce již zabývala v kapitole o kompozici textu.

Suprasegmentální prvky

Pravidelná tematicko-rematická návaznost textu udává i jeho pravidelnou fonologickou formu. Suprasegmentální prvky nejsou v textu nijak graficky znázorněny. Neemocionální objektivní ráz přesného popisného jazyka předpokládá, že důraz bude kladen na réma, a společně s členěním na jednotlivá pravidla, odstavce a body a použitou odbornou slovní zásobou opět splňuje očekávání, která příjemce má na základě analýzy extratextuálních faktorů.

Účinek

Účinek, který má text na příjemce, je vytvořen srovnáním intratextuálních faktorů s očekáváním, které si vytvořil na základě faktorů extratextuálních. Jedná se tedy o kategorii, která spojuje text a situaci a popisuje vztah mezi ním a jeho „uživateli“ (Nord: 2005, 130). V případě *Pravidel kriketu* je očividným účinkem rozšíření znalostí příjemce a vliv na jeho chování při hře. Oba tyto jednoduše vyvoditelné účinky mohou být jak krátkodobé, tak dlouhodobé, podle toho, jestli se jedná o četbu *Pravidel* kvůli obecnému nastudování, nebo kvůli bezprostřední nutnosti vyřešit nějaký problém nebo spor. Tento účinek samozřejmě počítá se zamýšleným příjemcem, který již má nějaké znalosti o kriketu. Na náhodného příjemce bude text působit nesrozumitelně a pravděpodobně ho jeho složitost po krátké době od pokračování četby odradí.

3.3. Charakteristika výchozího textu dle funkčního stylu

Ze samotného anglického názvu *The Laws of Cricket* je patrné, že se jedná o text, který podobně jako běžné zákony usiluje o co největší míru přesnosti vyjádření a který se co nejvíce snaží co nejvíce vyloučit jakoukoli možnost interpretovat jej jiným způsobem, než měli autoři při jeho tvorbě v úmyslu. Proto se výchozí text, a tudíž i jeho překlad, může považovat za text právní. Pravidla jsou zároveň popisem skutečností a snaží se je podat přesně a jasně, text tedy má výrazné znaky stylu odborného. Je potřeba tyto styly definovat a pomocí níže uvedených definic na příkladech ukázat, jakým způsobem text k daným stylům patří.

3.3.1. Odborný styl

Odborný styl se snaží podat přesné, jasné a úplné sdělení s dominující pojmovou složkou a je značně propracovaný. Je v něm potlačena emocionalita, ale pragmatické složky by měly být zachovány. Volba informací a forma, kterou jsou podávány, by přitom měla vést u vnímatele k vytvoření jednoznačné a úplné představy o předmětu sdělení. Cílem projevů je i to, aby vnímatel poznatky textem tlumočené přijal, zaujal k nim stanovisko, zařadil je do svého obsahu vědomí a mohl je dále tvůrčím způsobem rozvíjet a aplikovat (Krčmová 2003:208).

Je nesporné, že výchozí text splňuje všechna tato kritéria. Na první pohled se může zdát, že se tvůrčí rozvíjení *Pravidel* netýká, ale četná vyjádření, že rozhodčí mohou udělat to, co uznají za vhodné, nám ukazuje opak. Stejně tak jsou v textu umožněny různé nespécifické úpravy pravidel dle potřeb a podmínek, které mohou za různých okolností hráči mít v různých zemích.

Odborný styl se dále vyznačuje těmito základními prostředky: užívání termínů, uplatňování výrazových formulí, tendence k zobecňování a k abstraktnímu vyjadřování, zkracování a zpřesňování textu grafickými symboly, syntaktická explicitnost a textová koherence, přehlednost v uspořádání tematických složek propracovaným horizontálním a vertikálním členěním (Jelínek 2002:455). Dále je z uvedených prostředků v textu patrné zejména horizontální a vertikální členění, které pomocí číslování a nadpisů jednotlivých pravidel a krátkých ale velice konkrétních číslovaných odstavců pravidla odděluje a zároveň mezi nimi pomocí těchto čísel přehledně odkazuje, pokud je mezi nimi souvislost. Téma každého odstavce je také krátce shrnuto v nadpise. Explicitnost je

zde také velice silná, zvláště pak opakování různých podmínek nebo časových údajů, aby bylo dosaženo jednoznačnosti, bez ohledu na to, jestli již byly ve větě jednou řečeny.

Dalším důležitým rysem odborného stylu, který splňuje i výchozí text této práce, je jeho situační nezakotvenost. Přestože vznikl v určitém čase a odráží tedy stav, který v dané době platí, což je v něm i výslovně řečeno, směřuje k nadčasovosti. Autor se snaží pravidla formulovat tak, aby byla vnímána jako jednoznačná a pochopitelná i po letech, přestože je už z úvodu *Pravidel*, kde je nastíněna jejich historie, patrné, že se budou s měnícími se potřebami měnit⁶ (Krčmová 2003:211).

Pravidla kriketu se obracejí k praktické činnosti, a tudíž se mohou zařadit též do prakticky odborných textů. Počítají s poučeným čtenářem, a to se projevuje zejména na rovině terminologické: základní termíny zde nejsou nijak definovány a jejich čtenář je musí znát předem, pokud je chce pochopit (Krčmová 2003:223). Problémem překladu těchto termínů se práce bude zabývat dále.

3.3.2. Právní styl

Čechová jej řadí pod funkční styly administrativní a nazývá jej funkčním stylem administrativně-právním. Jako jeden z hlavních rysů administrativního stylu, a tedy i právního stylu, uvádí jeho regulativnost a operativnost. Regulativnost chápe jako fakt, že text něco řídí nebo něčemu dává směr, a operativnost jako to, že se vztahuje k nějaké operaci, tj. k provádění nějaké činnosti, úkolu, úkonu, výkonu (Čechová 2003:231). Tomášek právní styl řadí pod styl odborný (Tomášek 2003:26), zatímco Čechová zmiňuje, že s ním svojí regulativní a operativní funkcí má značný průnik (Čechová 2003:230).

Přestože původní text není právní v pravém slova smyslu, nese s právními texty tolik společných znaků, že se za něj může pro účely překladu považovat. Mezi tyto znaky patří: významová přesnost, jednoznačnost, stručnost, srozumitelnost, ustálenost, ústrojnost, úkonnost a neexpresivnost (Tomášek 2003:28). Dalším znakem, kterým je text velmi podobný právním textům, je výše zmiňované členění na kapitoly, odstavce a menší oddíly pomocí číslování a písmen. Pokud jej porovnáme např. s britským

⁶ Od roku 2010 platí již čtvrté vydání Sbírký 2000

silničním zákonem (*Road Traffic Act 1988*⁷), zjistíme, že členění je takřka totožné. Identický je i systém odkazů mezi články a odstavci pomocí čísel a písmen. Použití šablon typu *for the purposes of*, *notwithstanding* nebo *subject to*, které se v celém textu dokola opakují a mají stále stejnou funkci, je také pro právníké texty příznačné a vyskytuje se v obou textech. Dalším důvodem, proč bychom měli považovat *Pravidla kriketu* za právní text, je velmi časté použití modálních sloves *shall* a *may* podobně jako např. ve zmiňovaném silničním zákoně.

⁷ Zmíněný zákon je dostupný např. na <http://www.ukmotorists.com/driving%20offences.asp>

3.4. Typologie překladatelských problémů a jejich řešení

Tato kapitola se zaměřuje na hlavní problémy, které musely být řešeny během procesu překládání.

3.4.1. Odborné termíny

Z analýzy, která byla provedena výše v tomto komentáři, je patrné, že největším a nejsložitějším problémem při překladu *Pravidel kriketu* byly odborné termíny a názvy. Kriket se v České republice pozvolna rozšiřuje a počet česky mluvících hráčů, ačkoliv pomalu vzrůstá, zatím není dostatečně velký na to, aby se tyto termíny a názvy sjednotily a ustálily. Nepodařilo se ani najít žádnou českou publikaci, ve které by již termíny nějakým způsobem byly přeloženy. V důsledku toho se střídají termíny v češtině a v angličtině a účastníci hry používají do větší či menší míry odlišné výrazy.

Překlad se z těchto důvodů může zdát nehomogenní a nekonzistentní, protože i v něm se střídají termíny v češtině a v angličtině. Tento fakt však odráží současnou realitu a vyhnout se mu dalo jedině buď důsledným překládáním všech termínů – tak by se vytvořila řada novotvarů, ale nebylo by jisté, zda by se ujaly, nebo důsledným ponecháním všech termínů v angličtině – tak by ale tvořily značnou část textu a jejich kumulace by ztěžovala porozumění.

Řešením tohoto problému tedy nakonec bylo zjistit, které termíny se v češtině mezi česky mluvícími kriketisty spíše ponechávají v angličtině a které se spíše překládají, a slovní zásobu překladu volit podle toho. V tomto směru bohužel ale neexistuje žádná konkrétní studie a řešení je tedy zvoleno na základě osobně provedeného průzkumu (viz 3.5.1). Jestli ovšem bude hráčů kriketu v České republice přibývat, je pravděpodobné, že se tyto trendy budou měnit, a tento překlad tedy bude stárnout, a proto bude v budoucnu potřeba jej zrevidovat. V době vzniku této práce však není jasné, zda tento vývoj bude směřovat spíše k překladu a tvorbě nových slov nebo k přejímání, a proto jsou v ní použity s ohledem na současný stav oba tyto postupy. Je však nutno dodat, že je potřeba psaný text *Pravidel* rozlišovat od verbální komunikace na hřišti, a proto volba řešení nezávisela pouze na výše uvedeném průzkumu, ale do určité míry také na osobním rozhodování řešitele.

U termínů, které byly přeloženy do češtiny, bylo použito několik způsobů jejich tvorby. Některé byly přejaty z terminologie jiných sportů, např. z baseballu (pálkař,

polář, směna) nebo všeobecně z míčových her (aut, branka), a ty by měly být v češtině již poměrně ustálené. Další skupinu tvoří termíny, které vznikly prostým a logickým popisem věcí, které označují (např. kolík, čepel). Poslední způsob, jakým byly vytvořeny některé termíny, které v češtině neexistují vůbec, je pomocí nahlédnutí do francouzského překladu *Pravidel* a použití stejné překladatelské strategie. Takto bylo vytvořeno pojmenování čar: „brankové, běhací a postranní čáry“. Brankové a postranní jsou pojmenovány podle svého umístění na pitchi a běhací jsou tak označeny podle své funkce při hře.

3.4.2. Velká písmena

Anglický originál často používá pro některá slova počáteční velká písmena, nejčastěji ve slově „Laws“ nebo „Law“. Čeština ovšem nemá takovou volnost pro kapitalizaci prvního písmene, a proto bylo nutné diferencovat mezi případy, kdy toto slovo označuje celou publikaci, a tudíž je nutné psát „Pravidla“, a kdy označuje jednotlivé pravidlo a píše se s malým písmenem. Přestože každá kapitola má slovo „pravidlo“ v nadpise, za název každého pravidla se spíše považuje druhá část nadpisu, která popisuje, čím se zabývá, např. pravidlo 1 (Hráči). Ve slovech jako „Executive“, „Governing Body“ a „Spirit of the Game“ je jednoznačné, že se v češtině budou psát s malými písmeny, protože nemají funkci konkrétního názvu.

3.4.3. Ekvivalent anglického *shall*

V originále je toto slovo nejčastějším indikátorem modality. Pro překlad do češtiny je potřeba rozhodnout se mezi slovesem *muset* (např. *rozhodčí se musí přesvědčit*) a přezentem indikativu (např. *parametry popsané v bodě 1 výše platí pouze pro muže*). *Muset* je použito tam, kde je silná jasně definovaná obligace, zatímco přezens vyjadřuje buď stav, nebo méně silnou obligaci. V případě pasiva bylo zvoleno převážně pasivum opisné (např. *pitch se během zápasu nesmí měnit*). Rozhodnutí zda použít *muset* nebo přezens opět záviselo na stejných kritériích.

3.4.4. Přesnost vyjádření a styl

V textu se často objevují pasáže, ve kterých je nutné opakovat všechny podmínky, za kterých dané pravidlo platí, i několikrát v každém jeho bodě. Vznikají tak stylově nepříliš hezké formulace, ve kterých není lehké se orientovat, a vyžadují plnou soustředěnost čtenáře. V překladu je tento efekt ještě znásoben v místech, kde musí být

užity vnitřní vysvětlivky, protože jinak formulace nemusí být čtenáři jasná. Nejlépe je tento fakt vidět v pravidle 3.9b), kde je nutné vysvětlit rozdíl mezi pojmy *to commence play* a *to restart play*, což celé spojení ještě prodlužuje. Pokud ovšem k textu přistupujeme jako k právnímu a přijmeme to, že jeho nejdůležitější funkcí je přesnost a jednoznačnost, musíme dojít k závěru, že tato stylová neohrabanost je nutný kompromis k dosažení těchto textových funkcí.

3.4.5. Míry

Originál udává míry v britských i v metrických jednotkách. Přestože jsou britské míry českému čtenáři zpravidla vzdálené a nedokáže si pod nimi rozměry nebo váhy představit a většinou ani změřit, protože v nich nemá potřebné nářadí, jsou v překladu zachovány. Překlad by měl fungovat nejen v českém prostředí, ale měl by být schopen umožnit komunikaci i v zápasech s týmy z Británie i z jiných zemí, které britské míry používají. Pro případ, že by při takovémto zápase vznikl nějaký spor, je pro lepší přehlednost při porovnávání ponecháno i pořadí s britskými mírami na prvním místě.

V souvislosti s mírami bylo také nutné respektovat odlišný způsob zápisu. V češtině bylo potřeba mezi číslo a jednotku vložit mezeru a používat čárku místo tečky při psaní desetinných míst. Místo zkratk pro britské jednotky i místo jejich plných názvů byly použity jejich plné české ekvivalenty. Zde uveďme příklad z pravidla 5.1 (Váha a velikost)

anglický zápis:	český zápis:
5 ³ / ₄ ounces/163g	5 ³ / ₄ unce / 163 g
8 ¹³ / ₁₆ in/22.4cm	8 ¹³ / ₁₆ palce / 22,4 cm

3.4.6. Interpunkce

V originálním textu se často vyskytují věty, které mají několik verzí svého zakončení a tím vyjmenovávají podmínky nebo možnosti. Právě protože jejich jednotlivé body fungují jako alternativní zakončení jedné věty, angličtina na dalším řádku umožňuje psát po tečce malé písmeno. Čeština tuto možnost nemá a bylo tedy nutné rozhodnout se mezi užitím středníků s malými písmeny na začátku dalších bodů a teček s velkými písmeny. Volba středníků je odůvodněna tím, že je tak lépe vystižena

návaznost na uvozující část věty. Pro porovnání zde uvedme jeden příklad z pravidla 2.1 v angličtině a v češtině:

• [Rozhodčí hráči] dovolí, aby i) za něj v poli hrál náhradník;ii) měl při pálkování běžce.	• [The umpires] shall allow that player to have (i) a substitute acting instead of him in the field.(ii) a runner when batting.

Z příkladu také vidíme rozdílný způsob označování jednotlivých bodů. Zatímco v angličtině se body označené písmeny a římskými číslicemi oddělují závorkou z obou stran, v češtině se běžně oddělují pouze zprava. Přestože český úzus při odkazování na jeden konkrétní bod není tak přehledný jako anglický (srovnej „viz 15.9b)ii)“ a „see 15.9(b)(ii)“), takovéto odkazy jsou vždy doplněny i o slovní název a poněkud menší přehlednost tedy tomuto způsobu odkazování na funkčnosti neubírá.

3.4.7. Odkazy na části, které v práci nebyly přeloženy

Toto téma již bylo nastíněno v úvodu práce, aby se zabránilo případnému zmatení jejích čtenářů. Všechna pravidla popisují jednu skutečnost, a proto spolu souvisí. Poměrně často se v textu vyskytují odkazy na pravidla, která mohou to které pravidlo doplnit. Tyto odkazy byly v překladu ponechány, i když některé z nich odkazují na pravidla, která v této práci nebyla přeložena. Přestože si je příjemce v češtině prozatím přečíst nemůže, alespoň si uvědomí, že informace v daném pravidle nejsou naprosto vyčerpávající, a má možnost je podle identického číslování odkazů vyhledat v angličtině nebo v jiném jazyce, v kterém překlad existuje v plném znění.

3.5. Popis překladatelské metody

V této podkapitole práce bude popisovat, jakým způsobem se postupovalo při koncepci způsobu překladu v jeho jednotlivých fázích.

3.5.1. Průzkum současného českého kriketového jazyka

První fází překladatelského procesu byl průzkum toho, jak o kriketu česky mluvící hráči a rozhodčí mluví. Tato fáze trvala přibližně 8 měsíců během zimní a letní kriketové sezóny 2011 a částečně se tedy překrývala s ostatními fázemi. Komunikace s česky mluvícími účastníky kriketového dění během této doby probíhala do co největší míry v češtině, aby bylo bez přímých otázek zjištěno, jaké výrazy mluvčí přirozeně používají. Je ovšem nutno dodat, že mateřským jazykem mnoha těchto mluvčích není čeština, ale angličtina nebo jiný jazyk. Na základě takto získaných poznatků byly vytvářeny první představy o možné podobě překladu, obzvláště ohledně kriketových termínů. V rámci této fáze byla na sociální síti Facebook vytvořena stránka „Kriket česky“⁸. Zde probíhaly diskuse o tématech, o kterých se mluvílo na zápasech a trénincích, a později tato stránka fungovala i jako zdroj zpětné vazby.

3.5.2. Prostudování originálu

Po utvoření počáteční základní představy o možné podobě některých termínů začala fáze důkladného prostudování originálu. Bylo třeba naprosto přesně pochopit veškerá pravidla a všechny jejich dílčí body, aby v překladu nedošlo k jakékoli změně popisované skutečnosti a zabránilo se tak možným sporům na hřišti. V souvislosti s tím probíhaly konzultace s kvalifikovanými českými rozhodčími, zejména s Hugem Banksem, rozhodčím prvního stupně Asociace kriketových rozhodčích a zapisovačů Evropské kriketové rady (European Cricket Board Association of Cricket Officials). V této fázi probíhala i analýza extratextových a intratextových faktorů a vytyčení některých překladatelských problémů. Bylo zjištěno, že originál se velice podobá právnímu textu a že tento rys bude potřeba v překladu co nejvěrněji zachovat.

3.5.3. Tvorba vlastního překladu

Vlastní překlad začal vznikat až poté, co byly promyšleny výše uvedené problémy a pochopena všechna pravidla. Postupovalo se po jednotlivých bodech

⁸ „Kriket česky“

každého pravidla tak, aby byla co nejpřesněji vystižena jeho podstata a aby účinek na příjemce nebyl změněn. Tento cíl byl během celého překladu považován za nejdůležitější. I v této fázi byly odhaleny některé problémy, kterých dříve nebylo povšimnuto, zejména záležitosti typografické, velká písmena a míry.

I přes značnou snahu přesně pochopit všechna pravidla ve fázi prostudování originálu bylo i zde nutné některé části opět konzultovat s odborníky, protože nutnost češtiny některé výrazy formulovat jinak poukázala na to, že naprosto přesný význam dosud nebyl zcela pochopen.

V této části také bylo učiněno rozhodnutí zahrnout do práce přílohy A a B, protože tvoří nedílnou součást těch pravidel, která na ně odkazují, a bylo tak nutné z originálu naskenovat diagramy a upravit je do českého jazyka.

3.5.4. Porovnávání překladu s originálem a kontrola

Po dokončení vlastního překladu bylo nutné ho znovu zkonfrontovat s originálem, aby byla zaručena shoda účinku a aby se eliminovaly jakékoli mnohoznačnosti nebo nepřesnosti, které během překladu vznikly. Tento krok probíhal tak, že v mysli byla rychle vytvořena česká parafráze originálu každého bodu a ta byla srovnávána se zněním překladu.

Následovalo čtení samotného překladu bez nahlížení do originálu a úprava částí, kde se vyskytovaly kostrbaté konstrukce, oprava interpunkce, velkých písmen, překlepů, jichž nebylo povšimnuto dříve, a typografických chyb.

3.6. Typologie posunů

3.6.1. Konstitutivní posuny

Popovič definuje konstitutivní posuny jako takové, kterým se v překladu nelze vyhnout v důsledku rozdílů mezi dvěma jazyky, dvěma poetikami a dvěma styly originálu a překladu (Popovič 1975: 282). V překladu provedeném v této práci mezi konstitutivní posuny patří zejména v češtině častější užití vedlejších vět a menší frekvenci nominálních výrazů. Srovnej originál pravidla 2.8b) a jeho překlad:

• Pálkař, jehož běžec jakkoli poruší pravidla, bude potrestán, jako by pravidlo porušil sám.	• A batsman with a runner will suffer the penalty for any infringement of the Laws by his runner as though he had been himself responsible for the infringement.

Přestože ve většině případů použití vedlejší věty znamená delší formulaci, v tomto případě se stal opak.

3.6.2. Individuální posuny

Podle Popoviče jsou individuální posuny takové, které jsou motivovány výrazovými tendencemi a subjektivním idiolektem překladatele (Popovič 1975: 282). Nejpatrnějším posunem je v tomto překladu intelektualizace. Uveďme zde příklad z pravidla 3.9b)

• (...) pokud se při nevhodném stavu hřiště nebo nepříznivém počasí oba kapitáni nedohodnou, že budou ve hře pokračovat nebo že začnou na začátku dne, po přerušení nebo po přestávce hrát, (...)	• (...) unless in unsuitable ground or weather conditions both captains agree to continue, or to commence, or to restart play, (...)

Z příkladu vidíme, že v originále jsou použity termíny *to commence* a *to restart*, zatímco v češtině jsou vysvětleny.

Vzhledem k přesnému neexpresivnímu jazyku textu v něm není pro individuální posuny mnoho prostoru, protože skutečnost jím popisovaná i jeho funkce jsou velice konkrétní. Téměř vše je výslovně řečeno a to, co není, je pro účely textu zanedbatelné. Musí se používat konkrétní termíny a nelze je nijak zobecňovat. Je použit zcela neutrální jazyk, proto není možné mluvit ani o nivelizaci nebo intenzifikaci. V textu, který má fungovat podobně jako text právní, by takovéto posuny mohly narušit jeho serióznost, jednoznačnost a specifičnost.

3.7. Závěr

Na základě extratextuálních a intratextuálních faktorů a analýzy funkčního stylu bylo určeno, že se k překladu Pravidel kriketu bude přistupovat jako k překladu právního textu. Bylo potřeba co nejpřesněji popsat skutečnosti, které vysvětluje originál, aby nemohly vzniknout žádné rozdílné interpretace podle pravidel anglických a českých. Z překladatelských problémů bylo neobtížnější zvolit adekvátní odborné kriketové termíny, protože v češtině prozatím neexistuje žádný všeobecně rozšířený úzus, a k tomu pomohly konzultace s hráči a rozhodčími a srovnání s překlady originálu do jiných jazyků. Zvolená metoda byla pro účel toho překladu dobrá. Nejčastějším posunem byla intelektualizace, a to z důvodu potřeby některé termíny čtenáři přiblížit.

Resumé

Překlad Pravidel kriketu byl v době psaní této práce značně problematický. Dostatečně zaběhnutá kriketová terminologie v češtině prozatím neexistuje a u většiny termínů tedy bylo nutné se rozhodovat, zda je lepším řešením je přeložit, nebo je ponechat v původním anglickém znění. Není také jasné, jestli se způsob řešení uchytí v praxi a pomůže tak vytvořit základ pro budoucí kriketový jazyk, nebo jestli se budou v češtině používat termíny jiné. Kromě otázek terminologie bylo také nutné respektovat odlišná pravidla psaní velkých písmen v češtině. Potřeba vnitřních vysvětlivek u některých termínů ještě prodloužila složité formulace některých pravidel. Pokud ovšem uvážíme fakt, že Pravidla jsou v podstatě právním textem, zjistíme, že tato složitost umožňuje naprosto přesné a jednoznačné vyjádření typické pro právní styl.

Résumé

At the time this thesis was written, the translation of the Laws of Cricket was greatly problematic. The absence of a widely used Czech cricket terminology caused the need to decide which terms were better to translate and which to leave in English. It is also not clear whether these terms will catch on and thus create a foundation for a future cricket language in Czech or whether other ones will be created. Apart from terminology, it was necessary to observe the different rules for capital letters in Czech. The necessity to use intratextual glosses for some terms has made the complex formulation of some rules even longer. If however we take into account the fact that the Laws are essentially a legal text, we come to the conclusion that this complexity enables the exact and explicit formulation typical for such documents.

Bibliografie

Primární zdroj:

Marylebone Cricket Club. *The Laws of Cricket (2000 Code 2nd Edition – 2003)*. Londýn: 2003. s. 1 – 34, 95 – 96.

Sekundární zdroje:

Čechová, M. „Regulativní a operativní funkce jako konstituující faktor projevu. Funkční styl administrativní“. In Čechová et al. *Současná česká stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. s. 230 – 243. ISBN 978-80-7106-961-4

Čechová, M., et al. *Čeština – řeč a jazyk*. Praha: ISV nakladatelství, 1996. ISBN 80-85866-12-9

Česká baseballová asociace. *Oficiální pravidla baseballu 2011*.

<http://www.baseball.cz/download/2011/PRAVIDLA_public_2011.pdf>

Českomoravský kriketový svaz. <www.czechcricket.cz>. 20.8.2011.

Hais, K. – Hodek, B. *Velký anglicko-český / česko-anglický slovník*. elektronická verze. LEDA, 1995.

Jelínek, M. „Styl odborný“. In Karlík, P. – Nekula, M. – Pleskalová, J. (eds.). *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Lidové noviny, 2002. s. 454 – 456. ISBN 80-7106-484-X

Karlík, P. – Nekula, M. – Pleskalová, J. (eds.). *Příruční mluvnice češtiny*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. ISBN 978-80-7106-980-5

„Kriket česky“. *Facebook*.

<<http://www.facebook.com/groups/166058420105023/>>. 20.8.2011.

Křemová, M. „Pojmovost jako konstituující faktor projevu. Funkční styl odborný“. In Čechová et al. *Současná česká stylistika*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2008. s. 208 – 229. ISBN 978-80-7106-961-4

Levý, J. *Umění překlada*. Praha: Ivo Železný, 1998. ISBN 80-237-3539-X

Marylebone Cricket Club. „Introduction“. <<http://www.lords.org/laws-and-spirit/laws-of-cricket/>>. 20.8.2011.

Marylebone Cricket Club. *Les Lois du Cricket (Codification 2000 – 4ème Édition 2010)*. <<http://www.lords.org/data/files/laws-of-cricket-french-10653.pdf>>. 20.8.2011.

Nord, C. *Text analysis in translation : theory, methodology, and didactic application of a model for translation-oriented text analysis*. Amsterdam: Rodopi, 1991. ISBN 90-5183-311-3

Popovič, A. *Teória umeleckého prekladu*. Bratislava: Tatran, 1975.

Prague Cricket Club. <www.cricket.cz>. 20.8.2011.

Road Traffic Act 1988 (c. 52). <<http://www.ukmotorists.com/driving%20offences.asp>>. 20.8.2011.

Tomášek, M. *Překlad v právní praxi*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-7201-427-7

Zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. <<http://zakony-online.cz/?s38&q38=all>>. 20.8.2011.